

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

Ammattiopisto Lappian nuorten tulevaisuuden- kuvat

Miten nuoret kokevat pärjäävänsä tulevaisuudessa?

Joonas Koskela

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210op

Arvioitavaksi jättämisaika 4 / 2014

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Joonas Koskela	Sivumäärä 45 ja 3 liitesivua
Työn nimi Ammattiopisto Lappian nuorten tulevaisuudenkuvat – miten nuoret kokevat pärjäävänsä tulevaisuudessa?	
Ohjaava(t) opettaja(t) Pirkko Salo, Lea Leminaho	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Ammattiopisto Lappia	
Tiivistelmä Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkoitus selvittää Ammattiopisto Lappiassa opiskelevien nuorten ajatuksia siitä, millaisena he näkevät oman tulevaisuutensa. Opinnäytetyö suoritettiin Lappian opiskelija-asuntoloilla Torniossa ja selvitykseen osallistuvat nuoret olivat ammattiopiston asuntoloissa asuvia opiskelijoita. Opinnäytetyö selvittää myös nuorten ajatuksia siitä, millaisissa asioissa he kokisivat tarvitsevänsä Lappian asuntolaohjaajien konkreettista tukea tai apua. Selvitys tuotti sellaista uutta tietoa Lappian asuntolaohjaajille, jonka avulla he pystyvät kehittämään sekä parantamaan omaa työtään nuorten parissa asuntolalla. Opinnäytetyöhön liittyvät kyselyt suoritettiin kahdellekymmenelle viidelle Ammattiopiston asuntolassa asuvalle nuorelle opiskelijalle. Kyselyyn osallistui kuusitoista poikaa ja yhdeksän tyttöä. Kyselyt suoritettiin käyttämällä satunnaisotantaa ja kyselyyn osallistuvat nuoret opiskelivat palvelun, tekniikan sekä kulttuurin aloilla. Opinnäytetyön teoriapohja perustuu muun muassa nuoruuden keskeisten käsitteiden määrittelemiseen, tietoon nuorisotyöttömyydestä, koulutuksen ulkopuolelle jäämisestä, syrjäytymisestä sekä mielenterveyden ongelmista.	
Asiasanat: Nuoruus, Oppilasasuntolat, Tulevaisuus	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Joonas Koskela	Number of Pages 45+3
Title Youngsters` future perspectives in Lappia vocational college. What do young people think about succeeding in future?	
Supervisor(s) Pirkko Salo, Lea Leminaho	
Subscriber and/or Mentor Vocational college Lappia	
Abstract The aim of thesis was to find out thoughts of young students future thinking whom study in vocational college Lappia. Thesis was accomplished in dormitory of Lappia vocational college and youth whom took part of the survey are students of Lappia who live in dormitory`s. Thesis is going to find out thoughts of youth about which kind of things they could need dormitory instructors concrete help or support. Survey made that kind of new information to Lappia dormitory instructors which they could use when improving and making they job better with youth in dormitory`s. Inquirys that relate to thesis were made to twentyfive young student whom live in vocational colleges dormitory`s. Sixteen boys and nine girls took part in inquiry. Inquirys were accomplished by using casual sampling and youth whom took part of my inquirys were studying services, techniques and cultures domain. Thesis theory is based on among other things defineing youths vital terms, knowledge about youth unemployment, getting outside of education, alienation and mental health problems.	
Keywords Youth, Dormitory`s, Future	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1. JOHDANTO	5
2. NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA	6
2.1 Nuoruuden määritelmä	6
2.2 Nuoren identiteetti	7
2.3 Kehityshaasteet ja minäkuva	8
2.4 Perheen ja vanhempien merkitys nuorelle	9
2.5 Nuoren tukiverkosto	9
3 NUORET KOHTAAVAT HAASTEITA YHTEISKUNNASSAMME	11
3.1 Koulutuksen ulkopuolelle jääminen	12
3.2 Nuorten työttömyys	14
3.3 Nuorten mielenterveysongelmat	16
3.4 Syrjäytyminen	17
3.5 Nuorten tulevaisuuskuvat - tutkimus	20
4 LAPIAN ASUNTOLANUORET TUTKIMUKSEN KOHTEENA	21
4.1 Ammattiopisto Lappia ja sen asuntolat	21
4.2 Asuntoloiden nuoret	22
4.3 Tutkimuksen tarkoitus ja lähtökohdat	23
4.4 Tutkimusstrategia ja aineistonkeruu	24
5 TUTKIMUSTULOKSET	26
5.1 Opinnot ja tulevaisuuden näkymät	27
5.2 Kyselylomakkeen avoimet kysymykset	32
5.3 Oma elämä sekä arki asuntolalla	35
6 YHTEENVETO	38
7 POHDINTA JA ITSEARVIOINTI	41
LÄHTEET	44
LIITTEET	46

1 JOHDANTO

Suomalaisessa mediassa on viimeisten vuosien aikana puhuttu todella paljon nuorista ja heidän tilanteestaan yhteiskunnassamme. Median antama kuva nuorten tämänhetkisestä tilanteesta on negatiivinen ja jopa huolestuttava. Mediassa on puhuttu useamman vuoden ajan siitä, kuinka nuorten syrjäytyminen on erittäin suuri huolenaihe valtakunnallisella tasolla sekä nuorisotyöttömyys on huipussaan. Nuorten väkivalta ja mielenterveyden ongelmat ovat myös olleet suomalaisessa mediassa paljon pinnalla viimeisten vuosien aikana. Minulle henkilökohtaisesti on jäänyt mieleen syksyllä 2013 Oulussa tapahtunut puukotustapaus, jossa nuori mies puukotti useampaa koulukaveriaan ammattiopiston ruokalassa keskellä päivää. Muun muassa median ja useiden eri päättäjien välittämä kuva nuorten huonosta yhteiskunnallisesta tilanteesta sai minut valitsemaan opinnäytetyöni aiheeksi nuorten tulevaisuuteen liittyvän selviytyksen. Halusin alkaa selvittämään, että onko nuorten suhtautuminen tulevaisuuteen oikeasti negatiivis sävytteistä, sillä nuoruudenhan kuuluisi kuitenkin pääasiassa olla jännittävää ja mielenkiintoista, uuden oppimisen aikaa.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää Torniossa sijaitsevan Ammattiopisto Lappian opiskelijoiden, jotka asuvat ammattiopiston tarjoamassa asuntolassa, ajatuksia heidän omasta tulevaisuudestaan. Kokevatko he oman tulevaisuutensa positiivisena, vaikka yhteiskunnassamme nuorten asioiden on huomioitu olevan heikolla tolalla. Pelottaako nuoria jokin tietty asia tulevaisuudessa vai ovatko he tulevaisuuteensa realistisesti ja avoimesti suhtautuvia nuorukaisia. Opinnäytetyössäni selvitän myös sitä, millaisissa asioissa Ammattiopiston asuntoloilla asuvat nuoret kokevat tarvitsevänsä asuntolaohjaajien tukea tai apua. Selvityksestäni saatu tieto auttaa asuntolaohjaajia parantamaan sekä kehittämään omaa työtään nuorten parissa.

Opinnäytetyöni teoreettinen viitekehys nojautuu nuoruuden keskeisten käsitteiden määrittelyyn, teoria sekä faktatietoon nuorten työttömyydestä, syrjäytymisestä, mielenterveysongelmista sekä koulutuksen ulkopuolelle jäämisestä. Tulen myös avaamaan sosiaalisen vahvistamisen käsitettä opinnäytetyössäni.

Tutkimuksessani käytän tutkimusmenetelmänä kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusotetta. Tutkimukseni sisältää myös laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen piir-

teitä. Aineistonkeruumenetelmäksi olen valinnut perinteisen kyselylomakkeen, joka sisältää monivalintakysymyksiä sekä muutaman avoimen kysymyksen, joilla tutkimukselle saadaan lisää syvyyttä ja tulkinnan mahdollisuutta.

2 NUORUUS ELÄMÄNVAIHEENA

2.1 Nuoruuden määritelmä

Nuoruus on käsitteenä kaiken kaikkiaan todella laaja ja sitä voidaan tarkastella monesta eri näkökulmasta. Yksi lähestymistapa nuoruuteen käsitteenä löytyy kehityspsykologiasta. Eeva-Liisa Krongvist ja Minna-Leena Pulkkinen määrittelevät nuoruuden käsitettä näin: ”nuoruutta tarkastellaan usein siirtymävaiheena aikuisuuteen. Sitä siis pidetään eräänlaisena murrosvaiheena, vaikkei se olekaan välietappi matkalla johonkin ”täydelliseen” aikuisuuteen. Niin valta- kuin alakulttuuritkin vaikuttavat siihen, millaiseksi vaiheeksi nuoruus katsotaan ja miten se määritellään”. (Krongvist, Pulkkinen, 2007, 166)

”Fyysisen kehityksen näkökulmasta nuoruutta tarkastellaan usein sukukypsyyden saavuttamisena ja aikuiseksi kasvamisena. Merkittävät fyysiset muutokset ajoittuvat nuoruuden alkuvaiheisiin. Nuoruusikä on pitkä elämänvaihe, jonka aikana nuori käy läpi merkittäviä psykososiaalisia muutoksia. Nuoruusvaihe merkitsee mahdollisuuksia ja kykyjä rakentaa itsenäisempää elämää sekä ihmissuhteissa että itsen toteuttamisen erilaisilla alueilla, kuten harrastuksissa, opiskelussa ja työelämässä. Nuori irtautuu asteittain vanhemmistaan ja luo tuntoa ja käsitystä itsestä itsenäisenä ja vastuullisena toimijana”. (Krongvist, Pulkkinen, 2007, 166)

Nuoruus myös usein jaetaan kolmeen eri vaiheeseen. Näitä vaihteita ovat varhaisnuoruus, keskinuoruus sekä myöhäisnuoruus. Kullekin nuoruuden eri vaiheelle on olemassa ominaisia piirteitä ja niin sanottuja kehitystehtäviä. Varhaisnuoruus on yleensä ikävuosina 11- 14, keskinuoruus ikävuosina 14- 18 ja myöhäisnuoruus 19- 25 -vuotiaana. (Krongvist, Pulkkinen, 2007, 166- 167)

2.2 Nuoren identiteetti

Nuoruuden kehitystehtäviin kuuluu yhtenä suurimmista haasteista oman yksilöllisen identiteetin löytäminen. Nuoruudessa puhutaankin yleensä identiteetikriisistä, jolloin nuori työstää erilaisia minuuteen liittyviä asioita itsensä kanssa eli toisin sanoen etsii sitä, kuka hän on ja millaiseksi haluaa tulla. Nuoren ihmisen identiteetin etsimisessä voidaan puhua niin sanotusta kehityskriisistä, jonka tarkoituksena ja haasteena on egoidentiteetin muodostuminen. Egoidentiteettiä muodostaessaan nuori pyrkii irtautumaan omista vanhemmistaan ja nuoren fyysinen kehitys, kognitiiviset taidot sekä sosiaaliset odotukset suuntaavat tätä prosessia. Egoidentiteettiä etsiessä nuori pyrkii toimimaan omien ihanteidensa ja pyrkimystensä mukaisesti ja ominaista tälle vaiheelle on myös vahva vaihtoehtojen pohtiminen sekä lopulta sitoutuminen omiin arvoihin. (Krongvist, Pulkkinen, 2007, 173)

Identiteetistä puhuttaessa voidaan puhua myös termeistä identiteetiltään selkiytynyt nuori, identiteetiltään selkiytymätön nuori sekä identiteettiään etsivä nuori. ”Identiteetiltään selkiytynyt nuori on sitoutunut valintoihinsa ammatillisesti ja ideologisesti sekä ihmissuhteissaan. Nuori on tietoisesti pohtinut ja etsinyt elämäntilannettaan. Nuori on itseohjautuvasti valintojensa kautta löytänyt arvoja, tavoitteita ja päämääriä ja suuntautuu niiden pohjalta tulevaisuuteen.”

”Identiteetiltään selkiytymätön nuori ei suuntaudu ammatillisiin tai ideologisiin päämääriin. Nuoren käsitykset itsestä ja elämästä ovat hajanaisia, eikä nuori oikein pysty etsimään vaihtoehtoja eikä myöskään sitoutumaan. Nuori on saattanut kokea kriisivaiheita, mutta ei ole löytänyt ratkaisua.”

”Identiteettiään etsivä nuori eli moratoriovaiheessa oleva nuori kamppailee ammatillisten ja ideologisten valintojen kanssa. Nuori on kriisi- ja kokeiluvaiheessa. Nuori etsii ratkaisua, mutta ei ole sitoutunut arvoihin tai tavoitteisiin elämässä. Etsintävaiheeseen saattaa liittyä ahdistusta, kun nuori etsii elämälleen ja toiminnalleen mieltä ja merkitystä.” (Krongvist, Pulkkinen, 2007, 174) Nuoren identiteetin etsiminen ja

lopulta sen löytäminen ei välttämättä aina ole helppoa. Täytyy myös huomioida, että jokainen nuori on yksilö ja kukin käy erilaiset kehitysvaiheet nuoruudessaan läpi omassa tahdissaan.

2.3 Kehityshaasteet ja minäkuva

Nuoren kokonaiskuva itsestä eli minäkuva muodostuu erilaisten kehityshaasteiden seurauksena. Nuoruuden perinteisiä kehityshaasteita ovat emotionaalisen itsenäisyyden saavuttaminen, avioliittoon, perhe-elämään ja työelämään valmistautuminen. Omaa minäkuvaa rakentaessaan nuori miettii kauaskantoisempia ratkaisuja elämälleen. Näihin kyseisiin ratkaisuihin vaikuttavat myös nuoren kulttuuri ja ympäristö missä nuori elää. Nuoret pyrkivät usein muokkaamaan omia tavoitteitaan myötäilemällä omaa sosiaalista ympäristöään.

Nuoren rakentaessaan ja muodostaessaan omaa minäkuvaansa, on suuri merkitys sillä, kuinka nuori onnistuu omien kehityshaasteiden saavuttamisessa. Erityisen tärkeää nuorelle on positiivinen palaute omasta toiminnasta vanhemmilta, ystäviltä, opettajilta, muilta kasvattajilta sekä ympäröivältä yhteiskunnalta. Negatiiviset kokemukset voivat heikentää nuoren uskoa omaan itseensä ja puolestaan positiiviset kokemukset tukevat nuoren minäkuvan kehittymistä. Mikäli nuori epäonnistuu asettamissaan tavoitteissa, on tärkeää että nuori pystyy peilaamaan omia ajatuksiaan sekä tunteitaan omien ikätovereiden sekä aikuisten ihmisten kanssa. Tätä kautta nuori pystyy muokkaamaan omat tavoitteensa realistisemmiksi.

Minäkuvan muodostamisessa puhutaan myös termeistä ideaaliminä sekä reaalinä. Joskus nuoren itselleen asettamat tavoitteet ja toiveet voivat olla liian vaativia saavuttaa. Nuoren omat voimavarat, tiedot, taidot ja ympäristön tarjoamat toimintamahdollisuudet eivät välttämättä riitä tavoitteiden saavuttamiseen. Tällaisissa tilanteissa nuori joutuu pohtimaan asettamiaan tavoitteita ja toiveita uudestaan. Tällöin puhutaan ideaaliminän ja reaalinän välisestä suhteesta. Erilaisten tilanteiden seurauksena, jossa nuori joutuu tietoisesti pohtimaan ideaaliminänsä sekä reaalinän välisestä suhteesta, ovat nuorelle tärkeitä, jotta hänen minäkuvansa voisi vakiintua. (Krongvist, Pulkkinen, 2007, 176)

2.4 Perheen ja vanhempien merkitys nuorelle

Nuoren perheellä ja hänen vanhemmillaan on todella merkittävä vaikutus sille, kuinka nuori suhtautuu itseensä ja millä tavoin nuori pyrkii suuntautumaan eteenpäin elämässään. Nuori pyrkii omassa elämässään pienin askelin kohti itsenäisyyttä mutta samalla nuorella on tarve aikuiselle ihmiselle, joka tukee, neuvoa ja välittää nuoresta. Ulkoisesti nuori saattaa käyttäytyä itsenäisyyden pyrkimyksessään niin kuin tämä ei tarvitsisi vanhempiaan, mutta todellisuudessa tarvitsee näitä tuekseen. Aikuisen on tärkeää osata huomioida milloin nuori tarvitsee häntä ja milloin nuori taas kaipaa omaa tilaa. ”Kodin ilmapiirillä ja sillä, millaiset välit nuorella on vanhempiinsa, on merkitystä sille, kuinka nuoret suhtautuvat vanhempiinsa ja näiden ajatuksiin ja ohjeisiin. Nuoren ja aikuisen välisen yhteyden ja erillisyyden välinen tasapaino on haaste sekä nuorelle itselleen että hänen vanhemmilleen.” (Krongvist, Pulkkinen, 2007, 182)

2.5 Nuoren tukiverkosto

Nuoruuden keskeisten käsitteiden määrittelyn yhteydessä ja tarkasteltaessa nuoruutta laajemmin, on myös hyvä huomioida käsite nuoren ”tukiverkosto”. Tukiverkostolla tarkoitetaan kaikkia niitä ihmisiä, jotka ovat nuoren arkielämässä aktiivisesti mukana ja jotka tukevat, auttavat sekä ohjaavat nuorta tämän eri elämäntilanteissa. Nuoren tukiverkostoon kuuluvat ihmiset ovat nuorelle läheisiä ihmisiä, joihin nuori on myös muodostanut jonkinlaisen tunnesiteen. Nuori kokee, että hänen tukiverkostoonsa kuuluvat ihmiset välittävät hänestä ja nuori pystyy luottamaan kyseisiin ihmisiin. Tällaisia ihmisiä nuorelle yleensä ovat hänen vanhempansa, sisaruksena, muut sukulaiset sekä tietysti nuoren ystävät ja kaverit. Nuoren tukiverkostoon voi myös kuulua joku sellainen ihminen, jonka nuori kokee vaikuttavan positiivisesti hänen elämäänsä tai jolta nuori saa apua, neuvoja, vinkkejä tai tukea. Nuorelle tällainen ihminen voi olla esimerkiksi hänen opettajansa, joka omalla panoksellaan voi edistää nuoren kou-

lunkäyntiä ja saa nuoren motivoituneeksi opiskeluun. Nuoren tukiverkostoon kuuluva ihminen voi myös olla esimerkiksi etsivä nuorisotyöntekijä, jonka avulla nuori on päässyt taas kiinni omaan elämäänsä ja pohtii esimerkiksi vaihtoehtoja hakea opiskelemaan tai työharjoitteluun. Aina tukiverkostoon kuuluvan ihmisen ei siis tarvitse olla nuorelle se kaikkein läheisin ihminen, tärkeintä on että nuori kokee luottavansa tähän ihmiseen ja pystyy tarvittaessa tukeutumaan häneen.

Nuoren tukiverkoston muodostaa usein useampi ihminen. Tukiverkosto voi muodostua vanhemmista, sukulaisista kuten isovanhemmista, ystävistä tai esimerkiksi harrastusten parissa olevista ihmisistä. Tukiverkoston merkitys korostuu yleensä sellaisissa elämäntilanteissa, joissa nuori kokee, ettei kykene selviytymään yksin. Erilaiset pettymykset ja elämän mukanaan tuomat vaikeat tilanteet on helpompi käsitellä kun ympärillä on riittävästi läheisiä ihmisiä. On tietysti myös tiedostettava sekin tosiasia, ettei kaikilla nuorilla ole paljon sellaisia ihmisiä, jotka olisivat nuoren tukena kun tämä heitä tarvitsee. Nuorten perhetilanteet voivat vaihdella suuresti, joissakin perheissä voi olla useita lapsia ja nuori voi kokea että jää vaille tarvittavaa huomiota ja niin edelleen. Aina nuorella ei välttämättä tarvitse olla laajaa tukiverkostoa, joskus saat-
taa riittää että nuorella on yhdestä kahteen sellaista ihmistä, joihin nuori voi tukeutua. Määrääkin tärkeämpää on ihmissuhteiden välisellä laadulla.

Nuoren tukiverkostolla sekä positiivisilla ihmissuhteilla on usein myös kauaskantoisempiakin vaikutuksia nuorelle. Se miten nuori suhtautuu omaan itseensä sekä muihin ihmisiin, omaan tulevaisuuteensa sekä omiin mahdollisuuksiinsa, voi hyvinkin olla seurausta nuoren laajasta tukiverkosta ja positiivisista kokemuksista varhaislapsuudessa.

Suomen valtion nuorisoasiainneuvottelukunta on julkaissut vuodesta 1994 alkaen suomalaisten nuorten arvoja ja asenteita selvittävää nuorisobarometria. Vuodesta 2004 alkaen nuorisoasiainneuvottelukunta on tehnyt nuorisobarometria yhteistyössä nuorisotutkimusverkoston kanssa. Nuorisobarometrin pysyviä teemoja ovat olleet työ ja koulutus, mutta myös muita pitkään seurattuja teemoja ovat olleet yhteiskunnallinen vaikuttaminen, asuminen, tulevaisuus, sosiaalinen elämä sekä tyytyväisyys elämään ja sen eri osa-alueisiin. (Nuorisotutkimusseura 2014)

Vuoden 2012 nuorisobarometrin teemana ovat sukupolvisuhteet ja barometrin nimeksi on tullut ”monipolvinen hyvinvointi”. Barometriin otettiin nuorten lisäksi mukaan otos heidän vanhemmistaan, jotta pystyttäisiin paremmin tutkimaan hyvinvoinnin mahdollista periytymistä yli sukupolvien. Nuorisobarometrissa puhutaan nuoren lapsuuden kodin merkityksestä ja siitä, kuinka nuoren sosiaalinen luottamus syntyy. ”Lapsuudenkodin ilmapiirillä sekä kasvatus- ja muilla käytännöillä on selvä vaikutus nuoren kokemaan luottamuksen määrään. Luottavaisiksi kasvaneiden nuorten lapsuudessa on annettu enemmän myönteistä palautetta, ja he ovat kokeneet lapsuudenkotinsa kannustavampana ja rakastavampana. Luottavaiset nuoret ovat muita useammin kodista, jossa on keskusteltu niin politiikasta ja ajankohtaisista aiheista kuin iloista ja suruistakin.” (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013)

Kun ajatellaan nuoren tukiverkostoa, voidaan sanoa, että kaikista suurin vaikutus nuorelle on hänen lapsuudenkodillaan ja siihen kuuluneilla ihmisillä. Kun suhteet ydinperheen jäseniin ovat läheiset ja nuori on saanut kasvaa välittävässä ja rakastavassa perheessä, on hänellä helpompaa lähteä luomaan uusia ihmissuhteita myös nuoruudessa. Nuorena tukiverkosto laajenee ydinperheestä myös kavereihin ja ystäviin sekä muihin uusiin ihmisiin.

3 NUORET KOHTAAVAT HAASTEITA YHTEISKUNNASSAMME

Suomalaiset nuoret joutuvat kamppailemaan 2010 – luvun Suomessa monien yhteiskunnallisten ongelmien kanssa, jotka vaikuttavat nuoren elämään joko suorasti tai epäsuorasti. Nuorisotyöttömyys, syrjäytyminen, koulutuksen ulkopuolelle jääminen, opiskelupaikkojen vähentäminen sekä mielenterveyden ongelmat ovat suurimpia huolenaiheita, joista useat suomalaisnuoret joutuvat tavalla tai toisella kärsimään. Suomalaisnuoria koskeva huono tilanne on myös huomioitu päättäjätasolla, ja erilaisia toimenpiteitä muun muassa nuorten saamiseksi töihin, on alettu tekemään. Nuor-

ten ongelmat ovat usein monien asioiden summa, joten aina ongelmien ratkominen ei välttämättä ole niin yksiselitteistä.

3.1 Koulutuksen ulkopuolelle jääminen

Koulutuksen ulkopuolelle jääminen saattaa olla nuorelle todella suuri ja merkittävä takaisku peruskoulun päättämisen jälkeen. Yhä useampi nuori ei tänä päivänä välttämättä saa toisen asteen opiskelupaikkaa peruskoulun päättämisen jälkeen, ja näin ollen nuori saattaa jäädä niin sanotusti tyhjänpäälle. Riski syrjäytymiselle tässä vaiheessa on jo merkittävän suuri, mikäli nuori joutuu pakon sanelemana jäämään kotiin.

Myös korkeakoulupaikkoja on alettu karsimaan maassamme ”isolla kädellä” ja tästä osansa on saanut kokea myös Meri-lappi. Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun sivuilla 2012 ilmestyneessä blogissa Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun johtoryhmään kuuluva henkilö kirjoittaa muun muassa koulutuspaikkojen vähentämisestä Meri-lapista. ”Opetus- ja kulttuuriministeriö on kohdistanut Meri-lappiin koulutuksen leikkausesityksiä huomattavasti enemmän kuin maan muihin osiin. Viimeaikaiset uutiset ammattikorkeakoulutuksen supistamisesta alueella merkitsevät pahimmillaan yli 200 vuosittaisen aloituspaikan vähenemistä. Kun ammattikorkeakoulutus kestää 3,5:sta neljään vuoteen, kyse on 700- 800 opiskelijan määrän vuosittaista vähennystä tulevaisuudessa.” (Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun johtoryhmä 2012)

Myös Tornion Humanistisen Ammattikorkeakoulun kampus lakkautetaan kokonaan vuonna 2016.

Blogissaan Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun johtoryhmään kuuluva henkilö kirjoittaa nuorten tämän hetkisestä koulutustilanteesta sekä syrjäytymisestä painavalla sanalla. Hän viittaa kirjoituksessaan muun muassa EVA: n eli elinkeinoelämän valtuuskunnan nettisivuilla ilmestyneeseen analyysiin, joka käsittelee nuorten syrjäytymistä. Johtoryhmään kuuluva henkilö käyttää omassa kirjoituksessaan otteita EVA: n analyysistä. ”EVA: n julkaiseman työssäkäyntitilaston mukaan Suomessa oli vuonna 2010 noin 51.300 työelämän ulkopuolella olevaa syrjäytynyttä 15- 29-vuotiasta nuorta. Heistä 18.800 oli työttömiä työnhakijoita ja 32.500 nuorta on koulutuksen ja työn

tavoittamattomissa. Työn ja koulutuksen ulkopuolelle jääneillä nuorilla ei yleensä ole peruskoulun jälkeen muuta koulutusta. Pelkän perusasteen koulutuksen varassa olevan nuoren riski jäädä ulkopuoliseksi on lähes kolminkertainen verrattuna ammatillisen keskiasteen koulutuksen saaneisiin.” (Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun johtoryhmä 2012)

Vaikkakin kyseiset faktatiedot ovat vuodelta 2010, voidaan niitä pitää selkeästi suuntaa-antavina ja omaa karua kieltään puhuvina faktoina.

Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun blogissa puhutaan myös siitä, kuinka haasteellista nuorelle voi olla hakeminen uudestaan koulutukseen, mikäli on aiemmin jäänyt sen ulkopuolelle. ”Erittäin ongelmallista on se, että koulutuksen ja työn ulkopuolelle jääneistä 80 % ei jatka koulutusta myöhemminkään. Lisäksi mitä pitempi aika on edellisestä koulutuksesta, sitä epätodennäköisempää on kouluttautumisen jatkaminen. Tulevaa opiskelua haittaa se, että peruskoulun jälkeisen ulkopuolisuuden taustalla on tyypillisesti heikko koulumotivaatio ja sen vuoksi heikoiksi jääneet perustiedot ja opiskelutaidot. Maahanmuuttajanuorilla kouluttautumista ja työhön sijoittumista haittaa usein puutteellinen kielitaito.” (Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun johtoryhmä 2012)

Edelliseen blogi kirjoitukseen viitaten, on totuudenmukaista sanoa, että mikäli nuori jää peruskoulunsa jälkeen vaille opiskelupaikkaa, on tällä suuri mahdollisuus joutua syrjäytymisuhan alle. Erittäin tärkeää nuoren kannalta olisi jo hyvissä ajoin peruskoulussa, painotettava päästötodistuksen tärkeyttä, haettaessa tulevaa, uutta opiskelupaikkaa. Koululla, jossa nuori opiskelee, on tässä suhteessa velvollisuus painottaa päästötodistuksen hyvin tärkeää arvoa. Myös nuorten vanhemmilla on suuri vastuu vielä tässä vaiheessa nuoren opiskeluiden tukemisessa sekä eteenpäin saattamisessa. Nuoren vanhempien sekä opettajien kannustuksella ja tuella nuorelle, voi olla todella merkittävä vaikutus sille, kuinka nuori jaksaa keskittyä opintoihinsa ja kouluun.

3.2 Nuorten työttömyys

Nuorten työttömyys on koulutuksen ulkopuolelle jäämisen lisäksi yksi suurimmista ongelmista Suomessa. Nuorten työttömyys on noussut tasaiseen tahtiin vuosi vuodelta ja tällä hetkellä Suomessa vallitseva, huono taloudellinen tilanne ei myöskään paranna nuorten asemaa työmarkkinoilla. Työnantajat Suomessa odottavat nuorilta työnhakijoilta kokemusta työelämästä. Mikäli nuori ei omaa kokemusta työelämästä, on monesti jo työhaastatteluun pääseminen vaikeaa. On kuitenkin väärin olettaa että nuorilla olisi jo takanaan rutkasti työkokemusta, kun ikääkään ei välttämättä ole työtä haettaessa reilua kahtakymmentä enempää. Työnantajatahojen tulisi herätä ajattelemaan sitä tosiasiaa, että monella nuorella on kova halu päästä työelämään käsiksi ja näyttämään omaa osaamistaan. Työkokemuksen karttuessa nuori oppii kokoajan lisää omasta työstään ja voi kehittyä omalla alallaan parhaimmillaan huippuosaajaksi. Tähän on vain annettava nuorelle mahdollisuus.

20.8.2013 ilmestyneessä yrittäjäsanomien kirjoituksessa ilmenee työttömien työnhakijoiden määrä Suomessa kyseisenä ajankohtana. Kirjoituksesta käy myös ilmi nuorten, alle 25 – vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä. ”Heinäkuun lopussa työ- ja elinkeinotoimistoissa oli yhteensä 318 600 työtöntä työnhakijaa. Se on 42 800 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tiedot ilmenevät työ- ja elinkeinoministeriön Työllisyyskatsauksesta. Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 6 800 enemmän kuin edellisen vuoden heinäkuussa eli yhteensä 47 000.”

”Koko maassa oli lomautettuna heinäkuun lopussa arviolta 28 000 henkilöä, mikä on 8 000 enemmän kuin edellisenä vuonna vastaavaan aikaan. Uusia avoimia työpaikkoja ilmoitettiin työ- ja elinkeinotoimistoihin heinäkuun aikana 29 900 eli 1 500 vähemmän kuin edellisen vuoden heinäkuussa. Kaikkiaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli heinäkuussa avoinna 51 700 työpaikkaa.”(Suomen Yrittäjät 2013)

Puolestaan tilastokeskuksen julkaisemassa työvoimatutkimuksessa ilmenee työttömyystilanne Suomessa joulukuussa 2013. ”Työttömiä oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vuoden 2013 joulukuussa 205 000 (virhemarginaali $\pm 18\,000$), mikä oli 26 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömiä miehiä oli 112 000 ja naisia 93 000 henkeä. Työttömyysaste oli joulukuussa 7,9 prosenttia eli 0,9 prosenttiyks-

sikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Miesten työttömyysaste oli 8,4 ja naisten 7,3 prosenttia. Työttömyysasteen trendi oli 8,6 prosenttia.”(Tilastokeskus 2013)

Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön tekemät tutkimukset osoittavat selkeästi, että työttömiä on Suomessa tällä hetkellä todella paljon. Toisaalta kun katsotaan työ- ja elinkeinoministeriön tekemää työllisyyskatsausta viime vuodelta, on huomioitava myös sekin tosiasia, että viime vuoden heinäkuussa työ- ja elinkeinotoimistoissa Suomessa, oli tarjolla yli 50 000 avointa työpaikkaa. Eli toisin sanoen, mahdollisuuksia työsaantiin kyllä olisi, mutta eriasia on se, että millaista työtä kukin ihminen on valmis vastaanottamaan ja millainen on työsuhteen kesto.

Suomessa byrokratia on tehnyt mahdolliseksi sen, että aina työn vastaanottaminen ei ole rahallisesti kannattavaa. Kun esimerkiksi työttömälle nuorelle tarjotaan alle kahden viikon mittaista työjaksoa, on nuoren todennäköisesti järkevämpää kieltäytyä työstä. Työtön nuori saa avustuksena Kelalta peruspäivärahaa sekä asumistukea. Mikäli nuori ottaa vastaan esimerkiksi alle kahden viikon mittaisen työsuhteen, vähennetään jokaista hänen tienaamaansa euroa kohti viisikymmentä senttiä peruspäivärahasta. Kelan nettisivuilta asia ilmenee tarkasti: ” Jos sinulla on työttömyysaikana satunnaisia tai osa-aikatyöstä saatuja tuloja, muista ilmoittaa niistä Kelaan. Työtulosi sovitellaan yhteen peruspäivärahan kanssa 4 viikon välein (= sovittelujakso). Peruspäiväraha voidaan maksaa myös kalenterikuukausittain, jos teet osa-aikatyötä, jonka palkka maksetaan kerran kuukaudessa. Perussääntö on, että jokainen palkkaeuro vähentää peruspäivärahaa 50 senttiä. Työtuloa ovat rahapalkka, palkkiot, verolliset kulukorvaukset, luontoisedut jne.”(Kansaneläkelaitos 2014)

Pakostakin herää kysymys siitä, että onko yhteiskuntamme tällä hetkellä nuoria töihin ja työelämään kannustava? Jos nuoren on järkevämpää jäädä kotiin nauttimaan sosiaaliavustuksista, ei varmasti ole ihmekään että nuorten asenteet muuttuvat radikaalisti. Vaarana voi olla että nuorten asenteet kärjistyvät pahimmillaan välinpitämättömyydeksi ja flegmaattisuudeksi. Nuori saattaa alkaa ajattelemaan, ”että miksi minä töitä etsisin, jos saan riittävästi rahaa tekemättä yhtään mitään?” Sitten päättäjät ja erilaiset ”asiantuntijat” lyövät viisaat päänsä yhteen erilaisissa keskusteluohjelmissa ja miettivät, että miksiköhän nämä meidän nuoremme syrjäytyvät. Olisiko päättäjillä

tässä asiassa miettimisen paikka, että olisiko mahdollista muuttaa systeemiä nuoria enemmän työnhakuun kannustavaksi?

3.3 Nuorten mielenterveysongelmat

Nuorten erilaiset mielenterveyden ongelmat ovat nousseet Suomessa esille todella radikaalisti viimeisen kymmenen vuoden aikana. Kauhajoen sekä Jokelan kouluampumiset ovat varmasti radikaaleimpia sekä surullisimpia tapauksia, mitä Suomessa on koskaan nuorten väkivallanteekojen osalta koettu. Sanomalehdistä ja sosiaalisesta mediasta saa lähes viikoittain lukea nuorten aiheuttamasta väkivallasta toisia ihmisiä kohtaan, mikä on erittäin huolestuttavaa yhteiskuntamme kannalta. Mielenterveyden ongelmat eivät kuitenkaan useastikaan ilmene aggressiivisena käytöksenä, vaan ne voivat ilmetä masentuneisuutena, ahdistuneisuutena tai syrjään vetäytymisenä. Nuorten mielenterveyshäiriöt ovat aina monisyisiä ongelmia, joiden taustalla voi olla esimerkiksi kiusaamista, ongelmia kotiloissa tai vaikkapa päihdeongelma. Myös vähentynyt sosiaalinen kanssakäyminen ihmisten välillä ja yhteiskunnan teknologisoituminen saattaa olla osasyynä erilaisten mielenterveysongelmien synnyssä.

Nuorten lisääntyneet mielenterveysongelmat ovat aiheuttaneet sen tosiasian, että läheskään jokainen avuntarpeessa oleva nuori ei saa tarvitsemaansa apua. Kaupunkien ja kuntien mielenterveyspalveluiden jonot ovat useasti todella pitkät ja yksityisten auttajien palvelut saattavat olla hyvinkin kalliita. Useasti avuntarpeessa olevalle nuorelle saattaa riittää, että tämä saa keskustella omista huolistaan tai murheistaan luotettavan ihmisen kanssa. Joskus avuntarve voi olla konkreettisempaa, esimerkiksi terapiahoitoa. Tärkein asia kuitenkin olisi, että nuori saisi tarvitsemansa avun riittävän ajoissa, jotta ongelmat eivät kasaantuisi liian suuriksi.

Nuorten mielenterveyshäiriöistä on kirjoitettu vuonna 2013 julkaistussa Nuorten mielenterveyshäiriöt -teoksessa näin: ”Mielenterveyshäiriöt ovat yleisiä. Eri tutkimusten mukaan noin 20- 25 prosenttia nuorista kärsii jostain mielenterveyden häiriöstä. Koululaisia koskevan konsensuslausuman mukaan mielenterveydenhäiriöt ovat nykyään

Suomessa tavallisimpia koululaisten terveysongelmia. Yleisimmät nuorten mielenterveyshäiriöt ovat mieliala-, ahdistuneisuus-, käytös- ja päihdehäiriöt.” (Marttunen, Huurre, Strandholm, Viialainen, 2013, 10) Nuorten kohdalla on kuitenkin tärkeää osata erottaa, että mikä saattaa olla nuoren kehitysvaiheelle ominaista käytöstä ja mikä taas normaalista poikkeavaa. ”Tärkeintä on arvioida nuoren toimintakykyä eri asioissa. Tavanomaisesti kehittyvä nuori suoriutuu koulutyöstä tai muista velvollisuuksistaan sekä huolehtii omasta terveydestään ja turvallisuudestaan siten kuin yleensäkin sen ikäiset. Nuorella tulee olla joitakin tärkeitä ihmissuhteita sekä aikuisiin että ikätovereihin. Tärkeää on kiinnittää huomiota siihen, onko nuoren toimintakyky muuttunut aiemmasta. Nuoren psyykkisiä oireita arvioitaessa pitäisi saada käsitys niiden vakavuudesta ja kestosta.” (Marttunen ym. 2013, 11)

Tasapainoinen nuori, jonka kehitys on edennyt nuorelle tavanomaiseen tahtiin, suhtautuu yleensä omaan tulevaisuutensa positiivisesti ja avoimesti. Mikäli nuori on joutunut kokemaan elämässään joitain sellaisia asioita, jotka ovat vaikuttaneet hänen kehitykseensä tai kasvuun negatiivisesti, on mahdollista että tällaisen nuoren suhtautuminen tulevaisuuteensa voi olla pelokasta ja epävarmaa. Tällöin kyseiseen nuoreen olisi hyvä pyrkiä saamaan puheyhteys ja kontakti, ettei nuori jää asioidensa kanssa yksin. Nuorta kuuntelemalla, tukemalla sekä ohjaamalla voidaan ennaltaehkäistä mahdollisten mielenterveysongelmien syntymistä.

3.4 Syrjäytyminen

Nuorten syrjäytyminen on ollut jo useamman vuoden ajan yksi suurimmista puheenaiheista yhteiskunnassamme sekä päättäjien poliittisessa keskustelussa. Nuorten syrjäytyminen on ollut viimeisimpien vuosien aikana radikaalisti kasvava ongelma nuorten keskuudessa. Syrjäytyminen ja se miksi nuori syrjäytyy, on aina monien asioiden summa eikä sille ole vain yhtä oikeata selittävää tekijää. Mikäli nuorelta suomalaiselta opiskelijalta kysyttäisiin, että mitä hänen mielestään syrjäytyminen tarkoittaa, niin vastaus olisi todennäköisesti kutakuinkin tällainen: ” syrjäytyminen on sitä, ettei nuorella ole opiskelupaikkaa eikä hän ole töissä. Syrjäytynyt nuori saattaa vain hengailla kämpillä ja saa rahaa sossulta”. Suomalaisten ihmisten näkemykset syrjäy-

tymisestä varmasti vaihtelevat hyvinkin paljon, mutta usealla on asiasta jonkinlainen käsitys.

Jukka Reivisen ja Leena Vähäkylän toimittamassa kirjassa ”Ketä kiinnostaa? – lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen” on syrjäytymistä käsitelty laajasti, ottaen näkökulmaksi lapsuuden aikaiset tapahtumat, kodin, koulun sekä asuinympäristön vaikutuksen sekä läheisten vuorovaikutussuhteiden merkityksen syrjäytymisen ehkäisyssä. Teoksessa syrjäytyminen on määritelty näin: ”syrjäytymisellä tarkoitetaan tavallisesti huono-osaisuuden kasaantumista niin, että ihminen ei puutteellisen koulutuksen, työttömyyden ja erilaisten elämänhallinnan ongelmien vuoksi osallistu yhteiskunnan toimintaan”. (Kajantie, Hovi, Eriksson, Laivuori, Andersson, Räikkönen, 2013, 23) Syrjäytymiseen on vahvasti liitetty käsitteet työttömyys, koulutuksen ulkopuolelle jääminen, elämänhallinnan ongelmat ja myös monesti mielenterveyden ongelmat.

On myös huomioitava, että sanat syrjäytyminen ja syrjäytymisuhan alla oleva, tarkoittavat eri asioita. Kun puhutaan esimerkiksi syrjäytyneestä nuoresta, tarkoitetaan tällä tilannetta, jossa nuoren tilanne on jo päässyt kärjistymään huonoksi. Tällöin nuorella ei mahdollisesti ole joko koulutuspaikkaa tai työtä. Nuori saattaa kärsiä jonkinlaisista mielenterveyden ongelmista tai vaikkapa päihdeongelmista. Usein nuoresta ei myöskään ole saatavilla konkreettista tietoa, sillä monet syrjäytyneet nuoret eivät ole niin sanotusti ”kirjoilla missään”. Eli käytännössä viranomaistahoilla ei ole tällöin mitään tietoa nuoresta. Pahimmassa tapauksessa nuori on saattanut majoittua kotiinsa eikä ole poistunut kotoaan muulloin kun kaupassa käydessään. Syrjäytymisuhan alla olevalla nuorella asiat eivät ole näin huonosti. Usein tällaisella nuorella on havaittavissa muutama sellainen asia, joka on kiinnittänyt esimerkiksi vanhempien, opettajan tai esimerkiksi kaverin huomion. Nuori ei esimerkiksi käy koulussa ja hänellä on toistuvasti poissaoloja tai nuori voi olla syrjäänvetäytyvä ja välttelee erilaisia sosiaalisia tilanteita. Päihteiden käytön ongelmat tai ongelmat sosiaalisissa suhteissa voivat myös olla sellaisia asioita, jotka altistavat syrjäytymiselle.

Syrjäytymisestä on saatavilla paljon tietoa ja erilaisia kirjoituksia internetistä. Hannele Sauristo, ylemmän ammattikorkeakoulun sosionomi opiskelija kirjoittaa omassa blogissaan syrjäytymisestä näin: ”Kun puhutaan syrjäytymisestä, syrjäytyminen nähdään lukuisina eri ongelmina, jotka kietoutuvat prosessin omaiseksi, joissa on perin-

teisesti mukana sosiaaliset, terveydelliset kuin taloudellisetkin tekijät. Yksittäinen ongelma ei sinänsä aiheuta syrjäytymistä vaan kyse on kasaantuvista ongelmista.”

”Voidaan puhua ei-syrjäytyneistä, syrjäytymisvaarassa olevista ja syrjäytyneistä. Kaikki syrjäytyneet eivät ole samalla tavalla ja samassa määrin syrjäytyneitä, vaan usein heillä on eri riskitekijöitä jotka esiintyvät yksilöiden ja ihmisryhmien elämässä”.

(Sauristo 2013)

Suomessa on arvioitu olevan tällä hetkellä noin 65 000 syrjäytynyttä tai syrjäytymisuhan alla olevaa nuorta. Yksi syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnallemme noin miljoona euroa. Kansantaloudellisestikin ajateltuna syrjäytyminen on huolestuttava ja suuri ongelma, johon tulisi pyrkiä löytämään erilaisia ratkaisumalleja. Nuorisotakuulla ja etsivällä nuorisotyöllä on muun muassa pyritty ennaltaehkäisemään syrjäytymistä. Nuorisotakuulla tarkoitetaan sitä, että kolmen kuukauden kuluttua työttömäksi jäämisestä tai koulusta valmistumisen jälkeen, nuorelle pyritään järjestämään työ-, harjoittelu-, opiskelu- tai kuntoutuspaikka. Siitä miten nuorisotakuu käytännössä toimii, on saatavilla monenlaista tietoa. Välillä mediassa on ollut kirjoituksia siitä, ettei takuu käytännössä toimi vaikka ideana se on erittäinkin toimiva. Toisinaan esimerkiksi Oulun alueella ilmestyneissä lehdissä on ollut paikallistasolla kirjoituksia, että nuorisotakuusta on ollut apua nuorille.

Etsivällä nuorisotyöllä tarkoitetaan puolestaan sellaista kohdennettua nuorisotyötä, joka pyrkii tavoittamaan tiettyjä nuoria, joista ollaan huolissaan esimerkiksi koulun tai vanhempien taholta. Etsivä nuorisotyö pyrkii menemään nuoren luokse konkreettisesti ja nuorta pyritään auttamaan hänen ongelmiaan ja avuntarvetta silmällä pitäen. Etsivä nuorisotyö on aina asiakaslähtöistä ja prosessi lähtee käyntiin silloin kun nuoresta tulee ilmoitus jonkin tahon tai ihmisen kautta. Joissakin tapauksissa nuori saattaa myös itse ottaa yhteyttä etsivään nuorisotyöntekijään. Etsivän nuorisotyön asema syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä on merkittävä. Toisaalta etsivä nuorisotyö tekee myös korjaavaa työtä silloin kun nuoren tilanne on jo todella huono ja voidaan puhua suoraan syrjäytyneestä nuoresta.

3.5 Nuorten tulevaisuuskuvat – tutkimus

Tehdessäni tätä opinnäytetyötä ja siihen liittyvää selvitystä Lappia Ammattiopiston asuntolanuorista, pyrin etsimään sellaisia tutkimuksia jotka liittyisivät läheisesti omaan selvitykseeni. Löysinkin vuonna 2007 toteutetun ”nuorten tulevaisuuskuvat” – tutkimuksen jonka aihe liittyi omaan selvitykseeni todella läheisesti ja kyseisessä tutkimuksessa oli hyvin paljon samoja elementtejä kun omassa selvityksessäni Lappian asuntoloille. Nuorten tulevaisuuskuvat – tutkimuksen toteuttajana toimi Fountain Park Oy ja tutkimuksen rahoituksesta ovat vastanneet Sitra ja Tekes. Sitra on Suomen itsenäisyyden juhlarahasto ja Tekes puolestaan on innovaatorahoituskeskus, jonka tarkoituksena on palvella suomalaisen elinkeinoelämän ja tutkimuksen uudistumista.

Nuorten tulevaisuuskuvat – tutkimuksella selvitettiin nuorten ajatuksia omasta tulevaisuudestaan ja heidän omaksumista arvoista. Tutkimuksella selvitettiin myös, että miten nuorten käsitykset eroavat yhteiskunnan vallitsevista arvoista sekä, että millainen maailman tulisi tulevaisuudessa olla. Tutkimukseen osallistui kaiken kaikkiaan yli 400 nuorta, jotka olivat iältään 15- 24 vuotiaita. Tutkimukseen osallistuvat nuoret olivat peruskoulun 7-9 luokkalaisia, lukiolaisia, ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoita sekä yliopisto-opiskelijoita. Tutkimukseen osallistuvat nuoret olivat pääkaupunkiseudulta, Turusta, Tampereelta, Joensuusta, Lappeenrannasta, Jyväskylästä, Oulusta sekä Rovaniemeltä. Aineistonkeruumenetelmänä tutkimuksessa oli käytetty tarinankerrontaa, jonka nuoret täyttivät verkossa avautuvaan kirjaan. Tarinankerrontaa oli ohjattu useampien apukysymysten avulla.

Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että nuorten tulevaisuuskuvat ovat hyvinkin perinteisiä. Perhe-elämä on nuorille tärkeää ja sukupuoliroolit elävät vahvoina. Nuoret kokevat myös vastuun omista vanhemmistaan tärkeäksi ja se menee jopa oman uran edelle. Nuoret kokevat, että jos elämään tulee jokin muutos, sen aiheuttaa yleensä työ. Myös läheisen sairastuminen tai oma sairaus voi aiheuttaa muutosta. Tutkimuksen perusteella nuoret haaveilevat rikastumisesta ja menestyksestä, mutta samalla mainitaan, ettei raha takaa onnea. Tutkimuksesta tulee selvästi myös esille erilaiset roolit, joita nuoret ovat joutuneet pohtimaan omaa tulevaisuutta ajatellen. Nuoret haluavat olla ystävinä luotettavia, perheenjäseninä rakastettuja sekä rakastavia, suku-

laisina yhteydenpitäjiä, työntekijöinä ahkeria sekä suomalaisina ylpeitä kotimaastaan. (Seppänen 2008)

4 LAPPIAN ASUNTOLANUORET TUTKIMUKSEN KOHTEENA

Kolmantena opintovuotenani suoritimme luokkakaverini kanssa koulutusohjelmamme suuntaavien ammatillisten opintojen projektin Ammattiopisto Lappialle. Projekti kuului sosiaalisen vahvistamisen suuntaaviin opintoihin ja oli yksi osa ammatillisten suuntautumisopintojen kokonaisuutta. Suoritimme projektiin kuuluvan harjoittelujakson sekä itse projektiosuuden Ammattiopisto Lappian asuntoloille. Kokonaisuudessaan projektimme kesto oli noin kolme kuukautta. Tämän kyseisen projektin jälkeen minulle heräsi ajatus siitä, että haluaisin tehdä oman opinnäytetyöni Lappian asuntoloille. Asuntolan henkilökunta otti ehdotukseni opinnäytetyön tekemisestä positiivisesti vastaan, ja niinpä opinnäytetyöni tilaajaksi valikoitui Ammattiopisto Lappia ja sen asuntolat.

4.1 Ammattiopisto Lappia ja sen asuntolat

Opinnäytetyöni tilaajana toimii Torniossa sijaitseva Ammattiopisto Lappia ja varsinainen opinnäytetyöni suuntautuu Lappian asuntoloille. Ammattiopisto Lappia tarjoaa käytännönläheistä ammatillista koulutusta nuorille ja aikuisille Kemissä, Keminmaassa, Kolarissa, Muoniossa, Pellossa, Simossa, Tervolassa ja Torniossa. Ammattiopistossa opiskelee noin 2700 nuorta ja noin 1300 aikuisopiskelijaa. Henkilökuntaa on yhteensä 420. Perustutkintoja voi suorittaa viidellä eri koulutusalueella: hyvinvointialalla, kulttuurialalla, luontoalalla, palvelualalla sekä tekniikan alalla.

Perustutkintoja on tarjolla 30 ja koulutusohjelmia 45. Ammatillisten perustutkintojen lisäksi Ammattiopisto Lappia järjestää monipuolista, yli 70 eri tutkintoon johtavaa aikuis- ja oppisopimuskoulutusta. Rajayhteistyötä toteutetaan enimmäkseen Ruotsin ja

Norjan kanssa. Muu kansainvälinen toiminta, pääasiassa EU-maiden kanssa, tukee toimintaa mm. opiskelija- ja asiantuntijavaihdon sekä erilaisten kansainvälisten hankkeiden muodossa. (Ammattiopisto Lappia 2014)

Ammattiopisto Lappia on Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappian ylläpitämä oppilaitos. Ammattiopisto Lappiaa johtaa rehtori Jussi Leponiemi. Rehtorin sijaisena toimii opintojohtaja Pentti Heikkilä. Ammattiopisto Lappialla on keskeinen asema Meri-lapin sekä osittain myös pohjoisemman Lapin nuorten kouluttajana.

(Ammattiopisto Lappia 2014)

Lappian asuntoloilla työskentelee tällä hetkellä kolme asuntolaohjaajaa, jotka vastaavat asuntolan toiminnasta. Heidän työtehtäviinsä kuuluu muun muassa asuntojen vuokraus, asuntolan toiminnasta ja turvallisuudesta vastaaminen, nuorten tavoitettavissa oleminen, vapaa-aika toiminnan järjestäminen sekä yhteyden pitäminen opiskelijoiden vanhempiin sekä ammattiopiston henkilökuntaan ja opettajiin. Lappian asuntolat on jaettu neljään yksikköön, joista suurin yksikkö sijaitsee Tornion Kauppakadulla. Tässä päärakennuksessa asuvat pääasiassa ammattiopiston ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat, iältään 16- 17 – vuotiaita. Opiskelijoita majoittuu Kauppakadulla kaiken kaikkiaan noin kaksi sataa. Päärakennuksessa sijaitsee myös kuraattorin, opintosihteerin sekä terveydenhoitajien tilat. Muihin kolmeen yksikköön on sijoitettu vanhempien vuosikurssien opiskelijoita, yleensä iältään kahdeksastatoista ylöspäin. Näissä kolmessa asuntolassa asuntolaohjaajat eivät ole läsnä, mutta he ovat tavoitettavissa puhelinsoiton päässä.

4.2 Asuntoloiden nuoret

Ammattiopiston asuntoloilla asuvat nuoret ovat pääasiassa kuudestatoista hieman yli kahdenkymmenen vuoden ikäisiä. Pääosin asuntolan nuoret ovat muuttaneet Tornioon opiskelemaan jostain hieman kauempaa, kuten Oulun alueelta ja sen lähikunnista, Meri-lapin lähialueilta sekä pohjoisemmasta Lapista. Nuoria tulee esimerkiksi Oulusta, listä, Kuivaniemeltä, Simosta, Pellosta, Sodankylästä, Rovaniemeltä, Kemimaasta, Ylitorniolta, Pelkosenniemeltä jne. Jonkin verran opiskelijoita tulee myös

Pohjois-Pohjanmaan alapuolelta mutta suurin osa nuorista on Meri-lapin ja Lapin alueelta. Asuntoloissa asuvat opiskelijat opiskelevat monipuolisesti eri koulutusaloilla, kuten tekniikan-, palvelun- sekä kulttuurin aloilla. Asuntoloiden nuorista suurempi osa on poikia kuin tyttöjä. Viikonloppuisin nuorilla, joiden kotipaikkakunta on kauempana kuin sata kilometriä, on mahdollisuus jäädä asuntolalle viikonlopuksi. Asuntolalle jäämisestä on aina erikseen ilmoitettava asuntolaohjaajalle.

4.3 Tutkimuksen tarkoitus ja lähtökohdat

Opinnäytetyöni tarkoituksena ja ensimmäisenä tutkimuskysymyksenä oli selvittää, että kuinka Ammattiopisto Lappian asuntoloilla asuvat nuoret suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa. Pelottaako heitä jokin tulevaisuudessaan ja millaisena he näkevät oman elämänsä muutamien vuosien päästä. Toinen tutkimuskysymykseni oli, että millaista apua, tukea tai ohjausta nuoret kokisivat tarvitsevansa Lappian asuntolaohjaajilta arjessaan asuntolalla. Kyseisten tutkimuskysymysten avulla tarkoitukseni on tuottaa uutta tietoa asuntolaohjaajille heidän työnsä kehittämiseksi ja parantamiseksi. Tutkimuksessani selvitän myös, että millainen tukiverkko tutkimukseeni osallistuvilla nuorilla on.

Ajatus nuorten tulevaisuuteen ja heidän ajatuksiinsa omasta elämästä syntyi minulla itselläni keskusteltuani omien läheisteni kanssa tulevasta opinnäytetyöstä. Tarkoitukseni oli ollut jo pitemmän aikaa, että tulisin suorittamaan opinnäytetyöni Lappian asuntoloille, mutta aiheen rajausta oli minulla vielä päättämättä. Lähtökohta opinnäytetyölleni oli, että nuorten tulevaisuuteen liittyvään selvityksen täytyi kuitenkin jollain tavalla saada synnitettyä uutta, hyödyllistä tietoa Lappian asuntolaohjaajille. Nimenomaan sellaista tietoa, jonka avulla asuntolaohjaajat voisivat parantaa ja kehittää omaa työtään nuorten opiskelijoiden parissa. Tämän seurauksena minulle syntyi ajatus, että toinen tutkimuskysymykseni tulisi liittymään nuorten asuntolaelämään.

Kävin keskustelemassa Lappian asuntolaohjaajan Minnan kanssa tulevasta opinnäytetyöstä ja mietimme yhdessä, että millainen lähestymiskulma olisi järkevä opinnäytetyölleni. Samassa keskustelussa kerroin, että millaisia ajatuksia minulla oli opinnäytetyön tekemisestä ja toteuttamisesta. Tulevan selvitykseni aihe oli asuntola-

ohjaajien mielestä hyvä sekä ajankohtainen, ja niinpä opinnäytetyöni aihe oli lyöty lukkoon. Osittain valintaani tehdä opinnäytetyö Lappian asuntoloille vaikutti myös se, että asuntoloiden nuorista olisi suhteellisen helppoa saada riittävä määrä tutkimushenkilöitä osallistumaan tulevaan selvitykseeni. Tehdessäni selvitykseeni liittyvät kyselyt nuorille, oli apunani kaksi Lappian asuntolaohjaajaa. Kolmestaan saimme kyselyt jaettua sekä kerättyä nuorilta jouhevasti.

4.4 Tutkimusstrategia ja aineistonkeruu

Päätettyäni tulevan opinnäytetyöni aiheen, aloin miettimään, että millainen tutkimusmenetelmä olisi järkevin opinnäytetyöni tekemisen kannalta. Tutkimusmenetelmäkseni valikoitui loppuen lopuksi kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä. Tutkimuksessani ilmenee myös muutamia kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimusmenetelmän piirteitä. ”Kvantitatiivinen tutkimus hyödyntää määrällisyyttä – määrien muutoksia, niiden jatkumoa, ryhmien tai kontekstien välisiä eroja – rakentaakseen kuvasta ja tulkintaa todellisuudesta ja siinä olevista vaikutussuhteista.” ”Tutkimuskäytäntöjen näkökulmasta kvantitatiivisen tutkimuksen ja kvalitatiivisen tutkimuksen perustavin ero tulee siitä, että kvantitatiivisen aineiston kerääminen ja sen mielekäs analyysi perustuu jo tiedettyyn ja jo määritettyyn: asiat kysytään ja vastauksia luokitellaan tavalla, jonka pitäisi merkitykseltään olla jokaiselle vastaajalle eli havaintoyksikölle sama.” (Ronkainen, Karjalainen, 2008, 19)

Tutkimusstrategiakseni valikoitui survey-tutkimus ja aineistonkeruumenetelmäksi kysely. Survey-tutkimukselle ominaisia piirteitä ovat seuraavat: ”kerätään standardoidussa muodossa joukolta ihmisiä.” ”Tyypilliset piirteet: tietystä ihmisjoukosta poimitaan otos yksilöitä; kerätään aineisto; aineisto jokaiselta yksilöltä strukturoidussa muodossa; tavallisesti käyttäen kyselylomaketta tai strukturoitua haastattelua. Kerätyn aineiston avulla pyritään kuvailemaan, vertailemaan ja selittämään ilmiöitä”. (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara, 2004, 125) ”Yksi tapa kerätä aineistoa on kysely. Se tunnetaan survey-tutkimuksen keskeisenä menetelmänä. Englanninkielinen termi *survey* tarkoittaa sellaisia kyselyn, haastattelun ja havainnoinnin muotoja, joissa aineistoa kerätään standardoidusti ja joissa kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen tietystä perusjoukosta”. (Hirsijärvi, Remes, Sajavaara, 2004, 182) Päädyin valitse-

maan tutkimusstrategiakseni survey-tutkimuksen, koska opinnäytetyöni aihe pyrkii kuvailemaan sekä myös selittämään erinäisten asioiden yhteyksiä toisiinsa. Muun muassa se, että onko nuoren koulutusallalla, sukupuolella, iällä tai perhe- ja ystävyssuhteilla vaikutusta hänen suhtautumisessaan omaan tulevaisuuteensa, kuvailee survey-tutkimukselle ominaisia piirteitä suhteellisen selkeästi.

Tutkimuksen aineistonkeruu tapahtui Ammattiopisto Lappian asuntoloilla asuville nuorille suunnatulla, paperisella kyselylomakkeella. Kyselylomakkeessa oli kaiken kaikkiaan kaksitoista eri kysymystä ja kysymykset olivat luonteeltaan monivalinta- ja vaihtoehtokysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Kyselylomakkeen kysymykset oli jaettu kolmen eri teeman alle. Nämä kolme teemaa olivat ”perustiedot”, ”opinnot ja tulevaisuuden näkymät” sekä ”oma elämä sekä arki asuntolalla”. Kysymysten teemoittelu selkeytti kyselylomakkeen kokonaiskuvaa ja näin vastaajalla oli helppoa ja selkeää edetä kyselyssä eteenpäin.

Kyselylomakkeessa käyttämäni avoimet kysymykset on yleensä yhdistetty kvalitatiiviseen tutkimukseen, sillä vastaukset ovat tällöin laadullisia eivätkä määrällisiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on kuitenkin mahdollista hyödyntää kvalitatiivisen tutkimuksen piirteitä. Kyselylomaketta tehdessäni tulin siihen päätökseen, että haluan sisällyttää kyselyyni myös muutaman avoimen kysymyksen, joilla saisin tutkimukseleni lisää syvyyttä ja tulkinnan mahdollisuutta. ”Kyselytutkimuksessa voidaan sen kvantitatiivisista piirteistä huolimatta hyödyntää myös laadullisia kyselytapoja, jotka ovat tyypillisempiä kvalitatiiviselle tutkimusotteelle. Kyselyssä voi vaihtoehto- ja monivalintakysymysten sekä asteikkoihin perustuvien kysymysten lisäksi käyttää avoimia kysymyksiä, joissa vastaajalla on mahdollisuus ilmaista itseään omin sanoin”. (Ronkainen, Karjalainen, 2008, 21)

Toteutimme selvitykseeni liittyvät kyselyt Lappian asuntoloilla helmikuun alussa, yhdessä kahden Lappian asuntolaohjaajan kanssa. Kyselylomakkeet jaettiin satunnaisesti kahdellekymmenelle viidelle asuntolan nuorelle opiskelijalle kahtena iltana. Nämä kaksikymmentäviisi nuorta opiskelijaa muodostavat selvitykseni otoksen, jossa perusjoukkona toimii kaikki ammattiopisto Lappian asuntoloilla asuvat nuoret. Eli käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että nämä kaksikymmentäviisi nuorta opiskelijaa edustaa sitä kokonaisjoukkoa, joka muodostuu Lappian asuntoloilla asuvista nuorista.

Minä olin henkilökohtaisesti tehnyt asuntoloille suunnatun tiedotteen, jossa ilmoitin tekeväni opinnäytetyötä ja siihen liittyvää selvitystä. Tiedotteesta ilmeni, että asuntoloiden opiskelijoilla olisi mahdollisuus kahtena iltana osallistua tulevaan opinnäytetyöhöni vastaamalla kyselyyn. Tiedotteet laitettiin kaikkien nähtäville ammattiopiston asuntoloiden oviin päivää ennen kuin ensimmäiset kyselylomakkeet jaettiin. Kyselylomakkeiden täyttötilanne oli niin sanotusti kontrolloitu, että kyselyt jaettiin nuorille heidän omiin huoneisiinsa ja heille annettiin aikaa täyttää lomakkeet. Lomakkeet täytettyään nuoret palauttivat kyselyn taitettuna yhteen isoon kirjekuoreen, eikä kirjekuorta avattu vasta kun kaikki kyselyt oli palautettu. Näin ollen varmistettiin, että jokaisen henkilöllisyys pysyy suojattuna. Jakaessamme kyselylomakkeita nuorille asuntolaohjaajien kanssa, kuljimme ammattiopiston asuntolalla satunnaisesti kyselyitä jakaen, emmekä myöskään tiedneet, että ovatko nuoret paikalla omissa huoneissaan. Kyselylomakkeiden jakotilanne oli siis tällöin satunnaisuuteen perustuva.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Opinnäytetyöni selvitykseen osallistui kaiken kaikkiaan 25 Ammattiopisto Lappialla opiskelevaa nuorta, jotka asuvat Ammattiopiston tarjoamassa asuntolassa. Vastaajista 16 oli poikia ja 9 tyttöjä. Poikien suuresta määrästä selvityksessäni kertoo se tosiasia, että asuntolan opiskelijoista suurin osa on poikia. Selvitykseeni osallistuvat nuoret olivat kyselylomakkeiden jakotilanteessa positiivisin mielin vastaamassa kyselyyn. Kyselylomakkeisiin oli vastattu asiallisesti sekä lomakkeen vaatimalla tavalla, lukuun ottamatta muutamaa lomaketta, joiden avoimiin kysymyksiin ei oltu vastattu ollenkaan. Kyselylomakkeessani olevat avoimet kysymykset liittyivät nuorten tulevaisuuteen muutamien vuosien päässä sekä siihen, että onko nuorilla jonkinlaisia pelkoja omaa tulevaisuuttaan ajatellen. Avoimet kysymykset olivat luonteeltaan sellaisia, että ne vaativat vastaajalta tietoista miettimistä ja pohtimista, ja oletan että kaikki vastaajat eivät jaksaneet keskittyä kysymyksiin sen vaatimalla tavalla. Tämä näkyi avointen kysymysten kohdalla erittäinkin lyhyinä vastauksina.

Kokonaisuutena kyselylomakkeiden perusteella voi sanoa, että Ammattiopisto Lappi-alla opiskelevilla nuorilla, jotka asuvat Ammattiopiston asuntolalla, on positiivinen ja erittäinkin realistinen tapa suhtautua omaan tulevaisuuteensa muutamien vuosien päässä. Töihin pääseminen, omaan asuntoon muuttaminen, hyvä rahallinen tilanne, terveys ja perhesuhteet sekä oma vapaa-aika olivat muun muassa sellaisia asioita, jotka olivat nuorten tulevaisuudessa tärkeitä asioita.

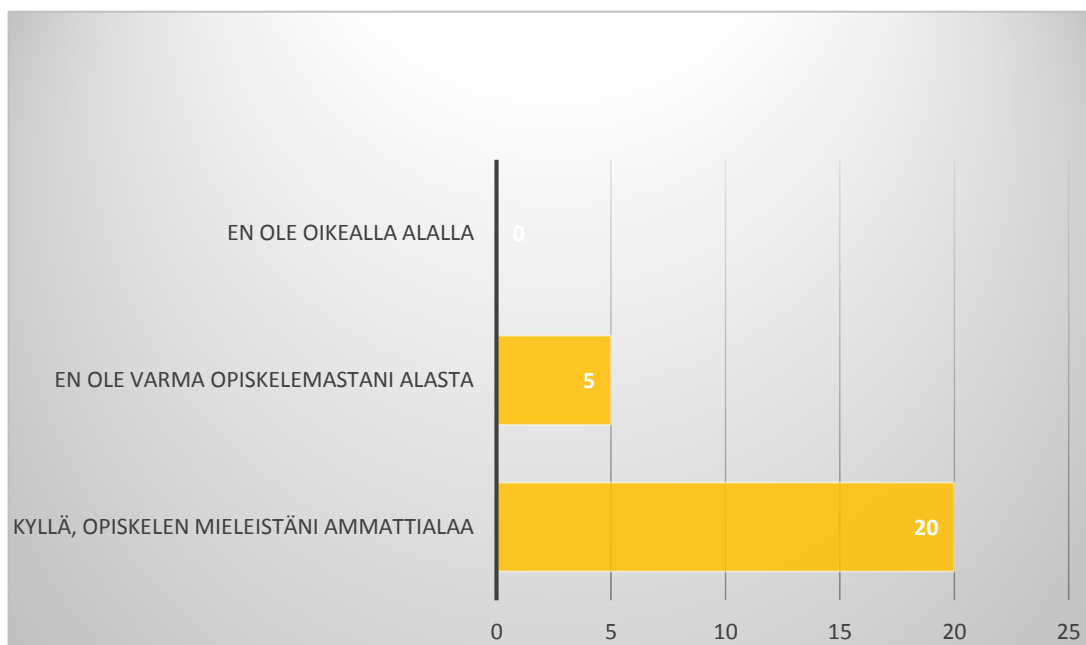
Nuoria askarruttavia ja jopa hieman pelottavia asioita olivat taloudellinen epävarmuus, työttömyys, terveyden menettäminen sekä omien vanhempien tuella ja avustuksella eläminen. Nuorten syrjäytyminen oli myös sellainen asia, joka oli saanut nuoret miettimään omaa tulevaisuuttaan. Kyselyyn osallistuvat nuoret halusivat pyrkiä elämään itsenäistä elämää, riippumattomina vanhemmistaan. Positiivisena asiana selvityksestä nousi esille, että nuorten tukiverkosto on pääasiassa melkein kaikilla vahva. Nuoret saavat tukea omilta ystäviltään sekä kavereilta sekä suurimalla osalla perhe on tärkein tukipilari. Asuntolalla nuoret kokevat pääasiassa pärjäävänsä hyvin itsenäisesti. Asuntolaohjaajien apua, tukea ja neuvoja nuoret voisivat kokea tarvitsevana muun muassa vapaa-ajan toimintoihin liittyvissä asioissa, arjen perus askareissa kuten ruoan laitossa ja siivoamisessa sekä myös elämänhallintaan liittyvissä asioissa, kuten oikeanlaisen unirytmien löytämisessä.

Kyselyyn osallistuvat nuoret olivat kotoisin Kuivaniemeltä, Ylitorniolta, Tornioista, Valtimolta, Oulunsalosta, Posiolta, Simosta, Iistä, Utajärveltä, Nivalasta, Oulusta, Jurmasta, Kittilästä sekä Norjasta. Nuoret opiskelivat tekniikan, palvelun, liiketalouden, kaivosalan, rakennusalan, kone - ja metallialan, elintarvike alan, hotelli-, ravintola- ja catering alan, kuvallisen ilmaisun, audiovisuaalisen viestinnän sekä kuva-artsaamisen eri koulutusohjelmissa.

5.1 Opinnot ja tulevaisuuden näkymät

Kyselylomakkeeni ensimmäinen kokonaisuus käsitteli nuorten tämän hetkisiä opintoja sekä tulevaisuuden suunnitelmia opiskeluiden jälkeen. Ensimmäinen tähän kokonaisuuteen liittyvä kysymys oli, ”koetko että opiskelemasi ammattiala on sinulle oikea?” Kyselylomakkeiden vastauksista tulee todella selvästi esille, että suurin osa opiskelijoista on tyytyväisiä omiin opintoihinsa sekä valitsemaansa ammattialaan.

Kahdestakymmenestä viidestä vastaajasta jopa kaksikymmentä on tyytyväisiä opiskelemaansa ammattialaan, ja loput viisi vastaajaa eivät ole täysin varmoja opiskelemastaan alasta. Kukaan vastaajista ei ollut vastannut olevansa mielestään väärällä alalla.

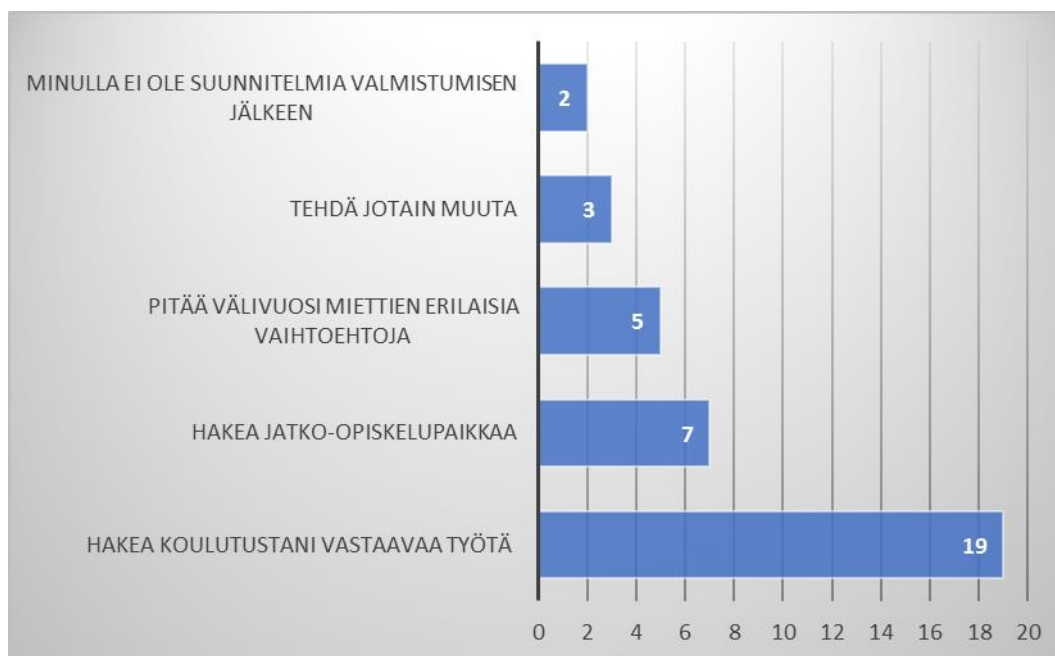

Kuvio 1. Kokevatko nuoret opiskelevansa oikeaa alaa

Opinnot ja tulevaisuuden näkymät kokonaisuuteen liittyvä toinen kysymys käsitteli nuorten tulevaisuuden suunnitelmia valmistumisen jälkeen. Kysymys oli luonteeltaan monivalintakysymys ja muodoltaan se oli seuraavanlainen: ” valmistumiseni jälkeen tarkoitukseni on”. Vastaajan tarkoituksena oli ympyröidä tai rastittaa vastausvaihtoehtoista yksi tai useampi vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa nuoren suunnittelemaa tilannetta omien opintojensa jälkeen. Suurin osa vastaajista aikoi valmistumisensa jälkeen hakea opintojaan vastaavaa työtä. Myös jatko-opinnot ja välivuoden pitäminen olivat nuorten ajatuksissa valmistumisensa jälkeen. Kahdella vastaajalla ei ollut mitään suunnitelmia valmistumisensa jälkeen.

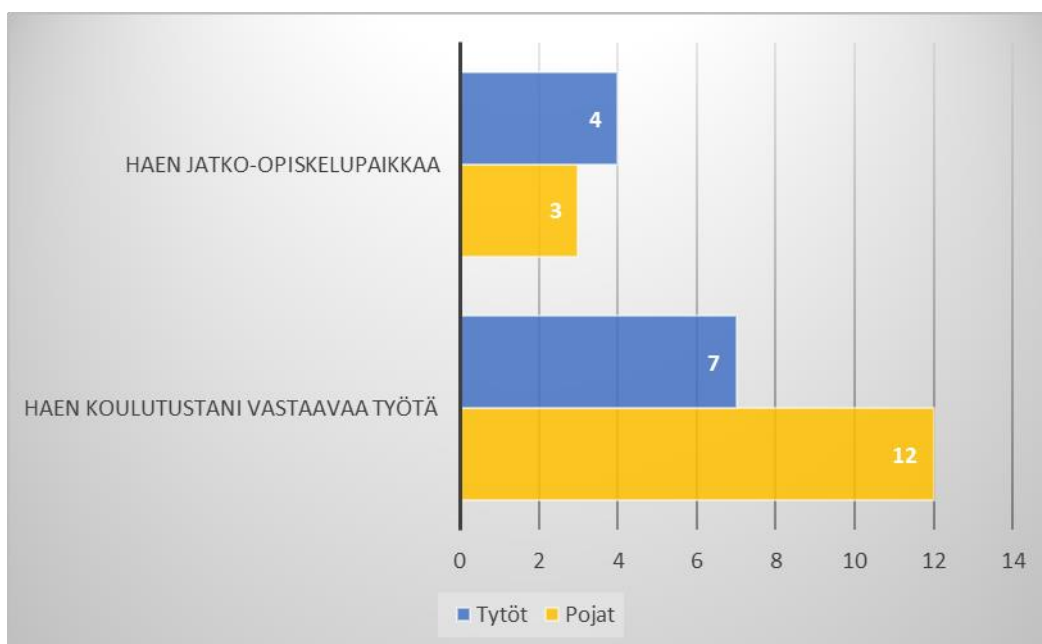
Tässä kyseisessä kysymyksessä oli yhtenä vaihtoehtona myös kohta, jossa vastaaja saattoi ympyröidä myös kohdan ” opintojeni jälkeen tarkoitukseni on: tehdä jotain muuta, mitä?” Tässä kohdassa vastaajat saivat avoimesti kirjoittaa omia ajatuksiaan siitä, mitä aikovat valmistumisensa jälkeen tehdä. Kahdestakymmenestä viidestä

vastaajasta kolme oli ympyröinyt kyseisen kohdan. Armeijaan lähtö, kesätyöt ja kieli-kurssit sekä uuden opiskelupaikan hakeminen eriltä alalta olivat vastauksia tähän kyseiseen kohtaan.

Kuvio 2. Mitä nuoret aikovat tehdä valmistumisensa jälkeen

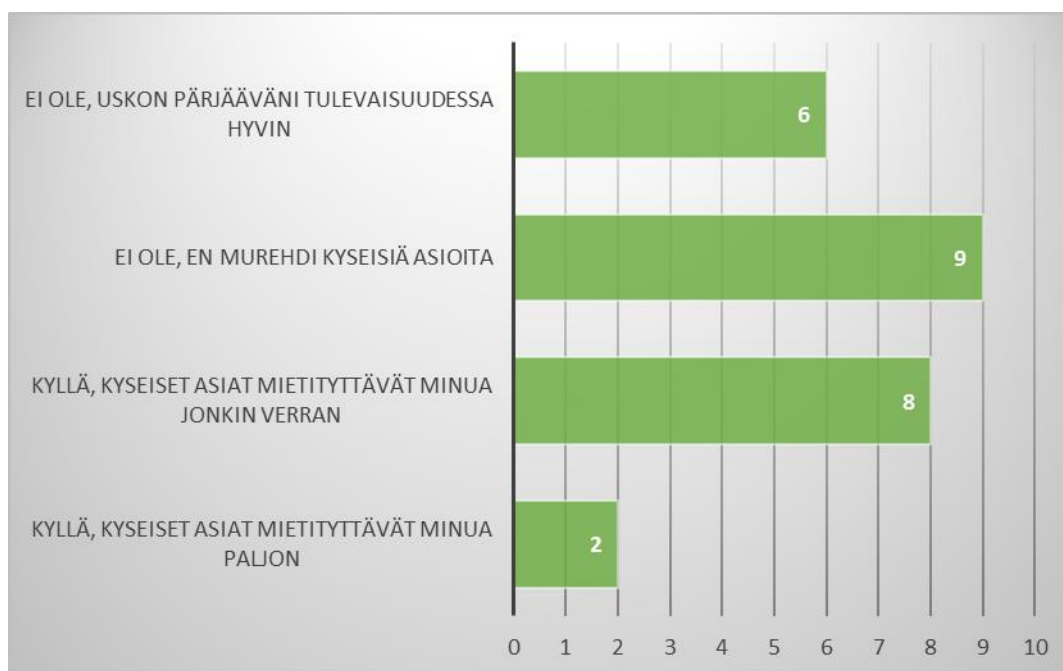
Kyselylomakkeiden perusteella suurin osa nuorista aikoo joko hakea valmistumisensa jälkeen oman alansa töihin tai jatko-opiskelemaan. Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu tyttöjen sekä poikien antamien vastauksien jakautumista liittyen oman alan töiden hakemiseen sekä jatko-opinto suunnitelmiin. Kaksitoista poikaa kuudestatoista aikoo hakea koulutustaan vastaavaa työtä valmistumisensa jälkeen, kun taas tytöistä seitsemän yhdeksästä aikoo hakea töihin. Jatko-opinto suunnitelmien suhteen pojista kolme aikoo hakea jatko-opiskelemaan. Tytöistä neljä yhdeksästä on suunnitellut opintoja valmistumisensa jälkeen.

Kuvio 3. Mitä suurin osa tytöistä ja pojista aikoo tehdä valmistuttuaan

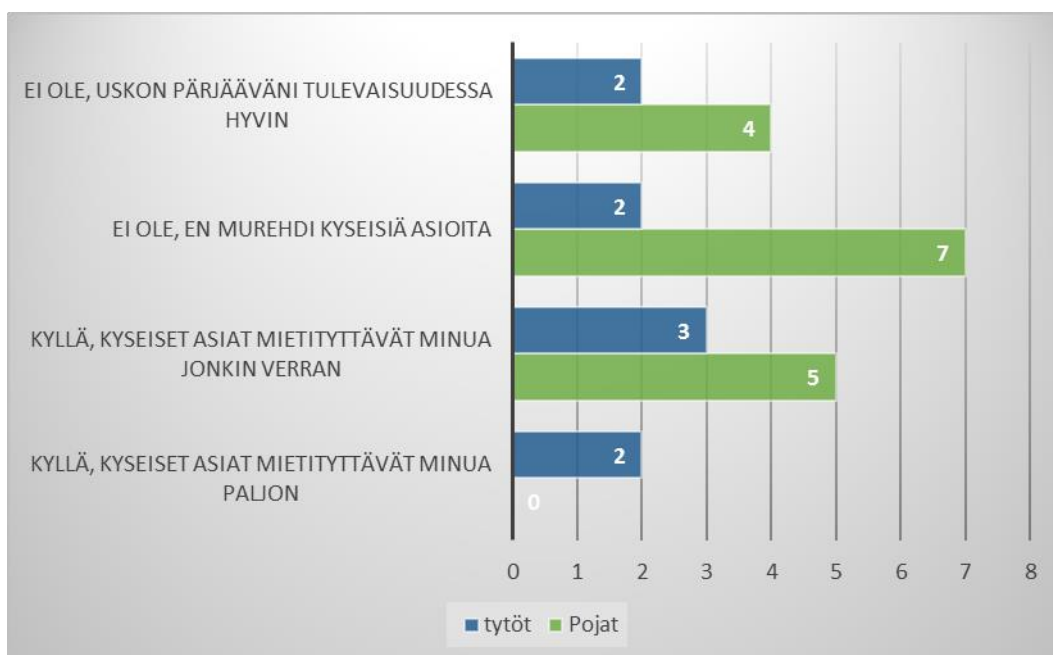
Seitsemäs kysymys käsitteli mediassa suuren huomion alla viimeaikoina ollutta aihetta eli nuorten työttömyyttä ja syrjäytymistä. Kysymys oli seuraava: ” Mediassa puhutaan paljon nuorten työttömyydestä ja syrjäytymisestä. Onko kyseisillä asioilla ollut vaikutusta suhtautumisessa omaan tulevaisuuteesi?” Halusin tällä kyseisellä kysymyksellä kartoittaa nimenomaan Lappian opiskelijoiden, jotka asuvat Ammattiopiston tarjoamassa asuntolassa, ajatuksia kyseisestä aiheesta. Kysymys oli tärkeä sen vuoksi, koska kyseisestä aiheesta on viimeisten parin vuoden aikana puhuttu mediassa erittäin paljon. Minua kiinnosti saada tietää, että miten nuoret itse ovat tämän kyseisen asian kokeneet.

Tämän kyseisen kysymyksen vastaukset jakautuivat melko mielenkiintoisesti. Kahdeksan vastaajista oli vastannut kyseisten asioiden mietityttävän heitä jonkin verran. Toinen ääripää vastauksissa oli myös kohta ” ei ole, en murehdi kyseisiä asioita”, johon oli vastannut yhdeksän nuorta. Vain kaksi vastaajista oli vastannut myöntävästi kohtaan ” kyseiset asiat mietityttävät minua paljon” ja kuusi vastaajaa oli ympyröinyt kohdan ” ei ole, uskon pärjääväni tulevaisuudessa hyvin”.

Kuvio 4. Onko mediassa käyty keskustelu nuorten työttömyydestä ja syrjäytymisestä vaikuttanut nuorten tulevaisuuden suhtautumiseen

Myös tässä kysymyksessä poikien ja tyttöjen antamat vastaukset vaihtelivat. Seuraavassa taulukossa on nähtävillä sekä tyttöjen että poikien antamat vastaukset kysymykseen ”mediassa puhutaan paljon nuorten työttömyydestä ja syrjäytymisestä. Onko kyseisillä asioilla ollut vaikutusta suhtautumisessa omaan tulevaisuuteesi?” Taulukon perusteella huomioitava asia vastauksissa on selkeästi se, että pojat eivät selkeästikään ole niin huolissaan omasta pärjäämisestään tulevaisuudessa. Tyttöjen antamat vastaukset ovat jakautuneet suhteessa vastaajamäärään melko tasaisesti. Jokaiseen vastausvaihtoehtoon on tullut vähintään kaksi ympyröintiä tai rastitusta. Huomion arvoista on myös se, että kuudestatoista pojasta viisi on kuitenkin ympyröinyt kohdan ”kyseiset asiat mietityttävät minua jonkin verran”. Kyllä pojatkin selkeästi käsittelevät median antamaa kuvaa nuorisotyöttömyydestä ja syrjäytymisestä mielessään.

Kuvio 5. Onko tyttöjen ja poikien suhtautumisessa tulevaisuuteensa eroja

5.2 Kyselylomakkeen avoimet kysymykset

Kyselylomakkeeseeni olin sisällyttänyt vaihtoehto ja monivalintakysymysten lisäksi kaksi avointa kysymystä, joiden tarkoituksena oli saada yksityiskohtaisempaa sekä syvällisempää tietoa nuorten ajatuksista, koskien heidän omaa tulevaisuuttaan. Kysymykset liittyivät ”opinnot ja tulevaisuuden näkymät” kohtaan. Kysymyksiä oli kaksi ja ne olivat seuraavanlaisia: ” millaisena näet oman tulevaisuutesi viiden vuoden kulluttua/mitkä asiat ovat tällöin tärkeitä ja osa elämäsi”, ” pelottaako sinua jokin asia tulevaisuudessasi ”. Kokonaisuudessaan nuoret olivat vastanneet kysymyksiin hyvin-kin lyhyesti ja ytimekkäästi. Muutamassa kyselylomakkeessa avoimet kohdat olivat jääneet kokonaan tyhjiksi. Oma kokemukseni on se, että avoimet kysymykset olivat luonteeltaan sellaisia, etteivät nuoret jaksaneet vastaustilanteessa alkaa miettimään omia vastauksiaan kovinkaan syvällisesti. Kysymykset olivat loppuen lopuksi kuitenkin sellaisia, että ne vaativat vastaajaltaan keskittymistä ja hieman paneutumista. Avoimissa kysymyksissä myös huomasin selkeästi sukupuolieron poikien ja tyttöjen välillä. Pojat olivat vastanneet pääsääntöisesti lyhyesti ja ytimekkäästi avoimiin kysymyksiin, kun taas tytöiltä oli tullut hieman pidempiä vastauksia. Oma olettamukseni asiasta oli alun alkajankin tämä.

Nuorten antamista vastauksista nousee esille muutama selkeä teema, jotka tulevat hyvin esille vastauksissa. Kysymykseen ” millaisena näet tulevaisuutesi viiden vuoden kuluttua/ mitkä asiat ovat tällöin tärkeitä ja osa elämäsi ” oli vastattu monipuolisesti. Suurin osa vastaajista oli kirjoittanut, että viiden vuoden kuluttua he haluaisivat olla työssäkäyviä ihmisiä, joille perhe- ja ystävyssuhteet sekä oma vapaa-aika ja harrastukset ovat tärkeitä. Perheen lisäksi muutamissa vastauksissa oli mainittu lapset.

Suurin osa nuorista haaveili omasta asunnosta ja kodista. Myös oma terveys osoittautui tärkeäksi muutamissa vastauksissa. Osa nuorista oli myös kirjoittanut että hyvä rahallinen tilanne ja taloudellinen pärjääminen ovat tulevaisuudessa tärkeitä asioita. Tässä kyseisessä avoimessa kysymyksessä näkyi myös hieman poikien ja tyttöjen väliset erot vastauksissa. Pojat olivat suurimmaksi osaksi vastanneet olevansa töissä ja työmaailmassa. Poikien vastauksissa korostui myös oma vapaa-aika sekä hyvät tulot. Tyttöjen vastauksissa puolestaan korostui hieman enemmän ihmissuhteisiin ja perheeseen liittyvät teemat sekä oma terveys. Vastauksissa näkyy se, että pojat vastasivat kysymyksiin enemmän konkretian kautta ja tyttöjen vastauksissa oli enemmän näkyvillä tunneperäiset vastaukset.

”Viiden vuoden kuluttua asun jossain eteläsuomen kaupungissa ja teen alani töitä. Tärkeitä minulle ovat ystävät ja perhe”. (Mies 19)

”Näen arkeni viiden vuoden päästä melko samanlaisena kuin nyt. Tärkeitä asioita ovat urheilu ja perhe”. (Mies 17)

”Että olisi hyvä työpaikka ja tietenki rahaa elämiseen. Myös toivon että olisi hyvät suhteet vanhoihin ystäviin, sillä ystävät ovat kuitenkin tosi iso osa elämää. Voi myös olla, että jo viiden vuoden päästä opiskelen jotain muuta alaa av-viestinnän jälkeen”. (Nainen 18)

”Olen valmistunut rakennuspuolelta, ehkä päässyt hyviin töihin. Uskoakseni silloin olen perheellinen & tärkeää olisi että pystyisin elättämään tulevan perheeni & tarjoamaan lapsilleni paljon mahdollisuuksia elämässään”. (Nainen 18)

Toisessa avoimessa kysymyksessä kysyin nuorilta, että pelottaako heitä jokin omassa tulevaisuudessaan. Päädyin valitsemaan tämän kysymyksen kyselylomakkeeseeni, koska tarkoitukseni oli saada myös hieman tarkempaakin tietoa nuorten tulevaisuuteen liittyvistä ajatuksista. Vastaukset tähän kysymykseen olivat pääasiassa todella lyhyitä. Koen, että nuoret eivät välttämättä olleet halunneet alkaa kirjoittamaan omia syvimpiä tuntemuksiaan kyseiseen lomakkeeseen. Toisaalta hyvin moni nuori oli vastannut kysymykseen lyhyen jämäkästi, ”ettei mikään pelota”. Suurin osa nuorten peloista omaa tulevaisuutta kohtaan liittyi työttömyyteen sekä rahattomuuteen. Myös se, ettei pääse muuttamaan omaan kämppään ja joutuu elämään vanhempiensa tuella vailla omaa elämää, olivat selkeitä aiheita, joita vastauksista nousi esille. Oman terveyden menettäminen myös huolestutti joitain nuoria.

Sekä poikien että tyttöjen vastauksissa korostui lähes kaikissa vastauksissa työttömyyden ja rahattomuuden pelko. Nämä olivat ne kaksi teemaa, jotka hallitsivat vastauksissa. Ajan ja vapauden puute, terveys ja hyvinvointi sekä alkoholin negatiivinen vaikutus omaan elämään olivat myös sellaisia asioita, jotka mietityttivät nuoria.

Pelottaako sinua jokin asia tulevaisuudessasi?

”Pelottaa kaikki. Saako alaan liittyviä töitä/ saako kivoja ei-alaan liittyviä töitä/ saako mitään töitä. Tuleeko toimeen ja saako koskaan omaa kämppää. Pääseekö koskaan käymään ulkomailla. Olisi myös kiva ottaa lemmikkejä”. (Nainen 18)

”Työttömyys ja pers aukisuus”. (Mies 19)

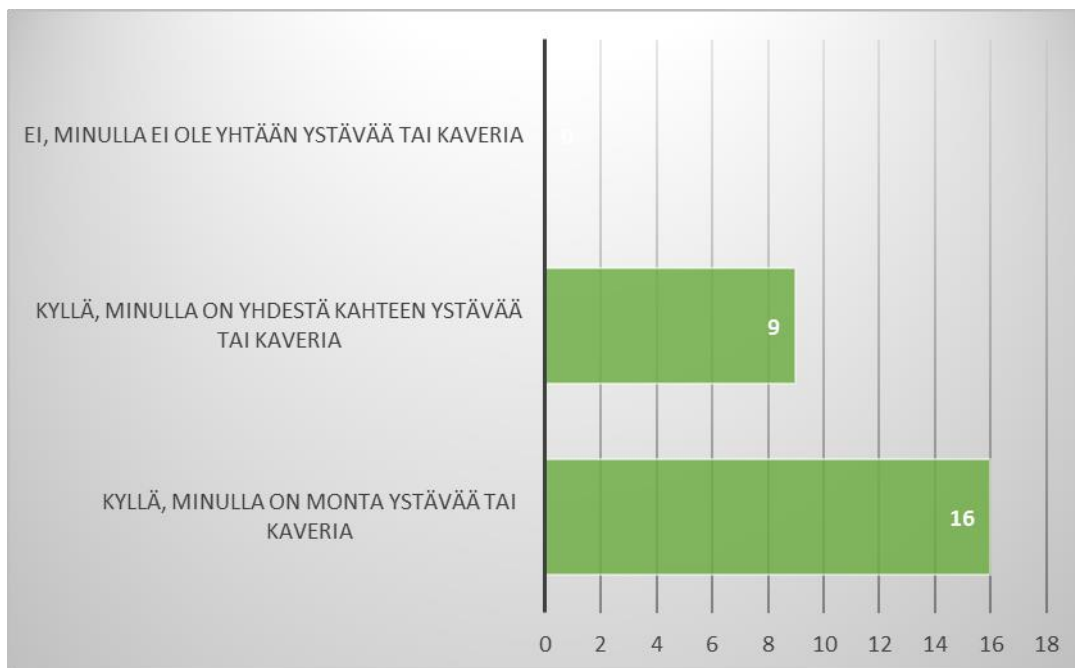
”Epävarmuus tuloista ja pääsenkö muuttamaan pois vai en. Ei ole kamalaa asua kotona, mutta siinä mielessä että olemattomat tulot käytetään myös minun ruokkimiseen”. (Nainen 19)

5.3 Oma elämä sekä arki asuntolalla

Kyselylomakkeen viimeinen kokonaisuus liittyy nuorten tukiverkoston sekä elämään asuntolalla. Viimeisen osion kysymyksillä halusin alkaa selvittämään että millainen tukiverkosto kyselyyn osallistuvilla nuorilla on. Toiseksi selvitin, että millaisissa asioissa asuntolan nuoret voisivat kokea tarvitsevansa asuntolaohjaajien konkreettista apua, tukea tai ohjausta omassa arjessaan. Lähes kaikilla kyselyyn osallistuneilla nuorilla oli hyvinkin vahva tukiverkosto ympärillään. Asuntolan nuorilla kaikilla oli vähintään yhdestä kahteen ystävää tai kaveria ammattiopiston asuntolalla tai koulussa. Lähes kaikki nuoret kokevat saavansa apua, tukea tai ohjausta omassa elämässään omilta vanhemmilta sekä kavereilta.

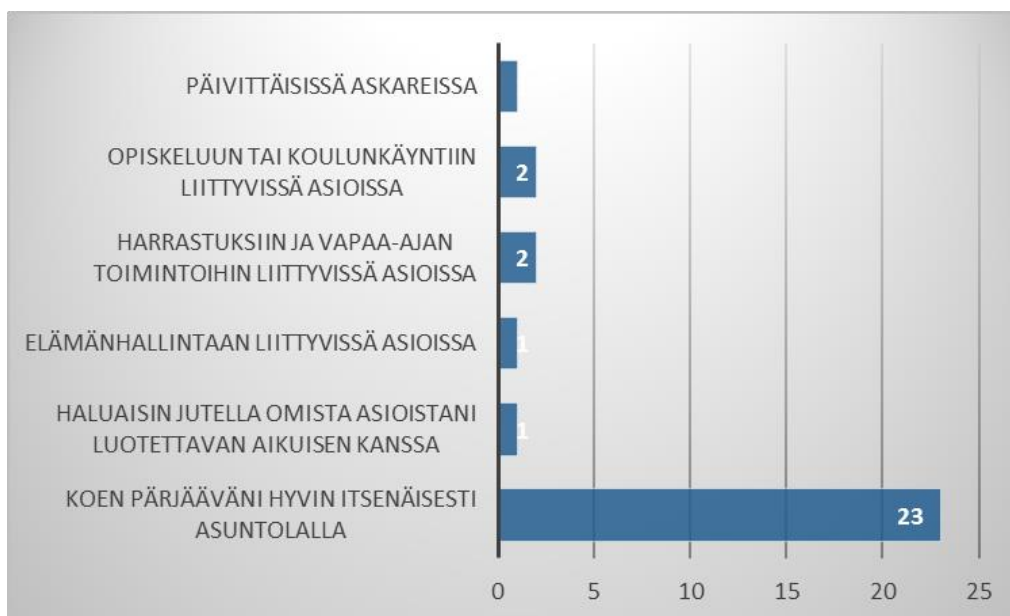
Asuntolan arjessa nuoret kokevat pärjäävänsä suurin osa itsenäisesti mutta muutamman nuoren vastauksista tuli esille myös vaihtoehtoisia vastauksia. Muutama nuori oli ympyröinyt kyselylomakkeesta, että voisivat tarvita tukea, apua tai ohjausta päivittäisissä askareissa, kuten siivoamisessa tai ruoan laitossa, opiskeluun tai koulunkäyntiin liittyvissä asioissa, harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintoihin liittyvissä asioissa sekä elämänhallintaan liittyvissä asioissa.

Kysymys numero 10 liittyi nuorten ystäviin ja kavereihin ammattiopiston asuntolalla ja koulussa. Kysymys kuului näin: ”Onko sinulla koulussa tai ammattiopiston asuntolalla ystäviä ja kavereita?” Kysymys numero 11 oli puolestaan seuraavanlainen: ”Keneltä koet saavasi apua, ohjausta tai tukea tämänhetkisessä elämäntilanteessasi?” Kyselylomakkeen viimeinen kysymys oli, ” millaisissa asioissa asuntolalla koet, että voit tarvita apua, tukea tai ohjausta?”

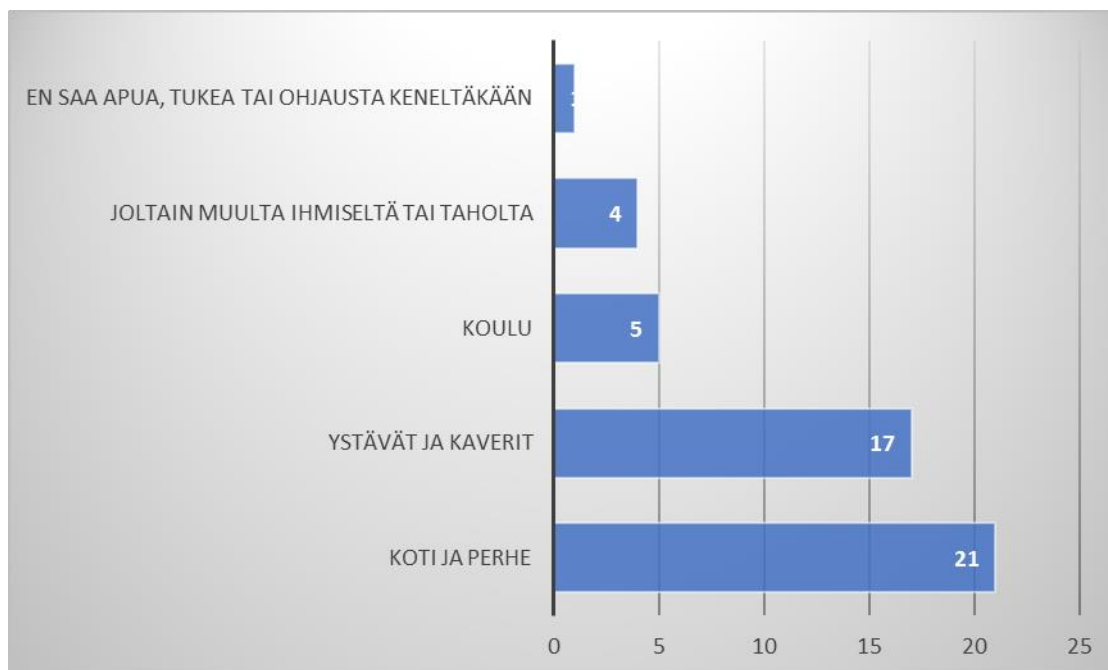
Kuvio 6. Onko nuorella ystäviä tai kavereita ammattiopiston asuntolalla tai koulussa

Kyseinen taulukko osoittaa, että kyselyyn osallistuneilla nuorilla on kaikilla ainakin yksi ystävä tai kaveri koulussa tai ammattiopiston asuntolalla.

Kuvio 7. Millaisissa asioissa asuntolalla nuoret kokisivat tarvitsevansa apua

Ylläoleva taulukko puolestaan osoittaa, että suurin osa asuntolan opiskelijoista kokee pärjäävänsä hyvin itsenäisesti arjessaan asuntolalla. Kyseinen kysymys oli luonteeltaan monivalintakysymys.

Kuvio 8. Keneltä nuoret saavat apua, tukea tai ohjausta elämässään

Yllä olevassa taulukossa on puolestaan selvitetty nuorten tukiverkostoa. Kyselylomakkeessa nuoret pystyivät tässä kysymyksessä ympyröimään useamman kuin yhden vaihtoehdon. Nuoret saavat tukea, apua sekä ohjausta elämässään pääasiassa omalta perheeltään sekä ystäviltä ja kavereilta. Viisi nuorta oli ympyröinyt vaihtoehdoksi myös koulun. Kyselylomakkeessa oli myös yhtenä vaihtoehtona kohta, jossa vastaaja pystyi ympyröimään vaihtoehdoksi ” joltain muulta ihmiseltä tai taholta, keneltä”. Vastaaja pystyi siis valitsemaan myös jonkin ulkopuolisen tahon tai ihmisen vaihtoehdoksi kirjoittamalla sen avoimeen kohtaan. Tämän kohdan oli ympyröinyt neljä nuorta. Näiden neljän nuoren vastauksena oli kysymykseen työssäoppimisen työnantaja, tyttöystävä, psykologi sekä asuntolan valvojat. Myös yhden nuoren lomakkeessa oli ympyröitynä kohta ” en saa apua, tukea tai ohjausta keneltäkään”. Kaiken kaikkiaan voidaan sanoa, että nuorilla on hyvä tukiverkko taustallaan.

6 YHTEENVETO

Kokonaisuutena tekemästani selvityksestä Ammattiopisto Lappian asuntoloille voin sanoa, että saamani tutkimustulokset ovat pääasiassa erittäinkin positiivisia. Kyselyyn osallistuneiden nuorten ajatukset omasta tulevaisuudestaan ovat realistisia ja nuoret kokevat tärkeiksi asioiksi omassa tulevaisuudessaan työn, perheen ja kodin, hyvät sosiaaliset suhteet, taloudellisen pärjäämisen, oman terveyden sekä riittävän vapaa-ajan. Nuoria askarruttavia ja pelottavia asioita selvitykseni perusteella ovat työttömyys sekä rahattomuus ja huono taloudellinen tilanne.

Myös mediassa viime aikoina paljon esillä ollut aihe, nuorten syrjäytyminen, on saanut nuoria pohtimaan omaa tulevaisuuttaan. Noin puolet kyselyyn osallistuneista nuorista kertoivat työttömyyden ja syrjäytymisen mietityttävän heitä. Mediassa paljon esillä olleet kyseiset aiheet olivat saaneet nuoret pohtimaan myös omaa tulevaisuuttaan. Toinen puoli vastaajista taas oli sitä mieltä, että kokee pärjäävänsä hyvin omassa tulevaisuudessaan eikä syrjäytymiskeskustelu ja nuorten työttömyys mietitytä heitä. Nuorten antamissa vastauksissa erottuu selkeästi se, että suurin osa pojista ei ole antanut median keskustelun vaikuttaa tulevaisuuden suhtautumiseensa. Tyttöjen antamat vastaukset olivat puolestaan jakautuneet melko tasaisesti vastausvaihtoehtojen suhteen. Täytyy tietysti huomioida myös se tosiasia, että ovatko kaikki kyselyyn osallistuneet olleet täysin rehellisiä antamissaan vastauksissa.

Kyselyyni osallistuneet nuoret vastasivat lähes kaikki, että heidän opiskelemansa ammattiala on heille oikea. Suurin osa vastaajista aikoi valmistumisensa jälkeen hakea koulutustansa vastaavaa työtä ja osa aikoi hakea jatko-opiskelemaan. Myös väli vuoden pitäminen ja erilaisten vaihtoehtojen miettiminen oli useammassa kyselylomakkeessa mainittu. Selvityksestä tuli hyvin esille se, että pojista suurin osa aikoo hakea opintojensa jälkeen koulutustansa vastaavaa työtä. Jopa kaksitoista kuudesta toista pojasta oli vastannut hakevansa töihin valmistumisensa jälkeen. Puolestaan kolme poikaa oli miettinyt myös jatko-opiskelu mahdollisuutta. Tytöistäkin seitsemän yhdeksästä aikoo hakea koulutustansa vastaavaa työtä valmistumisensa jälkeen ja neljä tyttöä on miettinyt jatko-opintoihin hakeutumista. Pojat sekä tytöt ovat selvästi suuntautuneita tulevaisuuden suunnitelmissaan työelämään ja töihin. Jatko-opinnot

ovat tytöillä selkeästi myös toinen vaihtoehto, sillä jopa neljä yhdeksästä on suunnitellut jatko-opintoja.

Selvityksestäni tulee esille, että nuorilla on taustallaan lähes kaikilla, hyvä tukiverkosto. Kaikilla vastaajista on joko koulussa tai ammattiopiston asuntolalla ainakin yksi ystävä ja kaveri. Nuoret kokevat saavansa omassa elämässään tukea, apua ja ohjausta omalta perheeltään ja ystäviltä. Asuntolalla nuoret kokevat pärjäävänsä pääsääntöisesti hyvin itsenäisesti. Tukea, apua sekä ohjausta asuntolaohjaajien toimesta voitaisiin myös tarvita muutaman vastaajan mukaan ainakin harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintoihin liittyvissä asioissa sekä elämänhallintaan liittyvissä asioissa, kuten oikean unirytmien löytämisessä. Myös päivittäisissä askareissa, kuten ruoan laitossa sekä koulun käyntiin liittyvissä asioissa voitaisi tarvita apua nuorten mielestä.

Yhteenvetona tekemästäni selvityksestä voin sanoa, että kyselyyn osallistuneilla nuorilla on suhteellisen selkeä käsitys omasta tulevaisuudestaan muutamien vuosien päästä, ja nuoret haluavat elää normaalia sekä itsenäistä nuoren ihmisen elämää. Oman asunnon saaminen ja perheeseen liittyvät asiat ovat myös nuorilla selkeästi mielessä. Epävarmuutta tulevaan luo pelko työttömyydestä ja huonosta rahallisesta tilanteesta. Tekemäni selvityksen perusteella on mukava huomata, että vaikka mediassa on viime aikoina paljon spekuloitu nuoriin liittyvistä huolenaiheista, kuten työttömyydestä ja syrjäytymisestä, niin on selvitykseeni osallistuneilla nuorilla silti hyvinkin realistinen tapa suhtautua omaan elämäänsä. Selvityksestä esiin nousevat pelot ja huolenaiheet ovat hyvinkin normaaleja asioita, jotka varmasti pyörivät valtaosalla suomalaisista nuorista myös mielessä. On kuitenkin selvää, että pääasiassa nuori ihminen haluaa pyrkiä omassa elämässään eteenpäin ja saamaan töitä sekä pärjäämään omillaan. Selvityksen perusteella voi myös tehdä sen johtopäätöksen, että sellaisilla nuorilla joilla on taustallaan vahva tukiverkosto sekä ystäviä ja kavereita, suhtautuvat nämä nuoret positiivisesti ja realistisesti omaan pärjäämiseensä sekä tulevaisuuteen.

Nuorisotyössä puhutaan tänä päivänä paljon sosiaalisesta vahvistamisesta sekä sen vaikutuksista yksilön hyvinvoinnille. Pia Lundbom ja Jatta Herranen ovat toimittaneet kirjan nimeltä ”sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä”. Kirja on tarkoitettu oppimateriaaliksi muun muassa humanistisella- sekä kasvatusalalla opiske-

leville henkilöille. Kirjassa on määritelty sosiaalisen vahvistamisen käsitettä Nuorisolakiin nojaten: ”Nuorisolain 2.pykälän kolmannessa momentissa todetaan sosiaalisella vahvistamisella tarkoitettavan nuorille suunnattuja toimenpiteitä elämäntaitojen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.” ”Sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa kyseisen lain tulokulmasta varsin kokonaisvaltaista tukemista, jonka tavoitteena on yksilön hyvinvoinnin lisääminen ja sen edistäminen”. (Lundbom, Herranen, 2011, 6) Halusin ottaa sosiaalisen vahvistamisen käsitteen esille omassa yhteenvedossani, koska koen, että nuoret tarvitsevat sosiaalista vahvistamista ja tukea pyrkiessään eteenpäin elämässään. Selvitykseeni osallistuvilla nuorilla oli lähes kaikilla taustallaan vahva tukiverkosto ja nuoret olivat vastanneet saavansa tukea, apua sekä ohjausta omassa elämässään perheeltä sekä kavereilta. Näiden nuorten kohdalla voidaan puhua selvästi sosiaalisesta vahvistamisesta.

Itse olen sitä mieltä, että kaikkein tärkein asia nuorten kohdalla on se, että silloin kun nuorella on vastoinkäymisiä ja vaikeita tilanteita elämässään, niin tällöin nuori saisi tarvitsemansa avun tai tuen. ”Mistään mittavasta toimenpiteestä ei välttämättä tarvitse olla kysymys – lähinnä enemmänkin siitä, onko esimerkiksi tukea tarjolla juuri oikealla hetkellä.” ”Erja Anttonen (2006) määrittelee sosiaalisen vahvistamisen yksilön ja yhteisön kasvun tukemiseksi”. (Lundbom, Herranen, 2011, 6) Silloin kun nuori tietää, että hänellä on mahdollisuus tarvittaessa tukeutua itselle tärkeisiin ihmisiin, on nuoren helpompaa myös suhtautua positiivisesti elämäänsä.

Kun mietin tekemääni selvitystä ja selvitykseeni liittyvää tutkimuskysymystä nuorten pärjäämisestä asuntolalla, voin todeta, että selvitykseni perusteella moni nuori pärjää hyvin itsenäisesti arjessaan asuntolalla. Muutaman nuoren vastauksista tulee esille, että apua, tukea ja ohjausta voitaisiin tarvita muun muassa harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintoihin liittyvissä asioissa sekä opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Vastauksissa oli myös mainittu päivittäiset askareet, elämänhallintaan liittyvät asiat sekä keskusteleminen luotettavan aikuisen kanssa. Kun ajattelen tekemääni selvitystä ja nuorten antamia vastauksia kyselyyni, voin todeta, että suurin osa nuorista pärjää asuntolalla itsenäisesti. Oma tulkintani tekemäni selvityksen perusteella on se, että selvityksestäni saatu tieto nuorista on asuntolaohjaajilla varmasti jo ainakin osittain tiedossa. Esimerkiksi se, että suuri osa asuntolalla asuvista nuorista pärjää itsenäisesti ja hoitaa omat opintonsa, on asuntolaohjaajien tiedossa. Uutta tietoa nuorten ajatuksista ja tulevaisuuden suunnitelmista asuntolaohjaajat voivat hyödyn-

tää omassa työssään muun muassa kehittäessään omia toimintojaan asuntolalla. Uusi tieto nuorten ajatuksista liittyen heidän tulevaisuuden suunnitelmiin sekä pelkoihin voi auttaa asuntolaohjaajia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja keskusteluissa nuorten kanssa.

7 POHDINTA JA ITSEARVIOINTI

Tekemäni opinnäytetyö on ollut kokonaisuutena todella laaja sekä pitkä prosessi. Aloitin opinnäytetyön tekemisen noin viisi kuukautta sitten pohtimalla tulevan opinnäytetyöni aihetta. Tähän reilun viiden kuukauden ajanjaksoon on mahtunut monia eri vaiheita ja erilaisia tunteita. Tunteet ovat vaihdelleet epätoivosta aina loistaviin onnistumisen kokemuksiin. Opinnäytetyötä tehdessäni olen oppinut etsimään uutta tietoa ja soveltamaan sitä tarvitsemallani tavalla, olen oppinut paljon lisää suunnittelun tärkeydestä ja asioiden aikatauluttamisesta. Olen myöskin oppinut pitkäjänteisyyttä ja kärsivällisyyttä. Oman toiminnan arvioiminen sekä muokkaaminen tarpeen vaatiessa on tullut tutuksi. On ollut mukava huomata, että vaikka yhtenä päivänä oparia tehdessä on ollut epätoivon partaalla ja suurin piirtein luovuttamassa, niin parin päivän päästä on uudestaan sisuuntunut ja jatkanut kirjottamista eteenpäin. Itselle on tullut oparia työstäessä vahva tunne siitä, että periksi antamattomuus on yksi luonteenpiirteeni, josta haluan jatkossakin pitää kiinni.

Kun mietin tekemääni opinnäytetyötä kokonaisuutena ja valitsemaani aihetta, voin sanoa että olen saanut tästä prosessista paljon itselleni ammatillisessakin mielessä. Valitsemani opinnäytetyön aihe on ollut mielenkiintoinen ja olenkin saanut uutta tietoa etsiessäni tietopohjaa opinnäytetyöni teoria osuuksiin. Tulevana yhteisöpedagogina olen saanut hyödyllistä tietoa tekemästäni kyselystä nuorille. Olen saanut tietoa nuorten ajattelusta omaa tulevaisuutta kohtaan sekä heidän kokemistaan peloista. Kun minulla on tietoa siitä, mitä nuoret ajattelevat ja miten he kokevat asioita, on tällä vaikutusta myös omaan työotteeseeni ja tapaan tehdä töitä nuorten parissa. Jos ajattelen omaa ammatillista kasvuani tässä vaiheessa opintoja, kun olen aivan tuota pikaa valmistumassa, voin sanoa, että opinnäytetyön tekeminen on kokonaisuutena myös opettanut minulle todella paljon vastuun kantamisesta ja itsenäisen työskente-

lyn opettelemisesta. Näin pitkän prosessin läpi vieminen mitä opinnäytetyö on ollut, ei ole todellakaan ollut minulle helppoa koska kirjalliset tehtävät ovat aina olleet minulle hankalampia mitä käytännön tehtävät. Olen siitä varma, että tulevassa työssäni yhteisöpedagogina joudun varmasti tekemään myös kirjallisia työtehtäviä. Nyt minulla on enemmän valmiuksia myös niiden asioiden tekemiseen.

Kun peilaan opinnäytetyöni teoria osuuksia tekemääni kyselyyn nuorille, on helppoa tehdä muutama selvä johtopäätös. Kyselyyni osallistuneilla nuorilla oli lähes kaikilla taustallaan hyvä ja vahva tukiverkosto millä on varmasti ollut vaikutusta heidän suhtautumisessa omaan tulevaisuuteensa. Nuoret olivat selkeästi elämässään eteenpäin pyrkiviä ja halusivat päästä työelämään tai opiskelemaan. Nuorten kokemat pelot olivat hyvin tavallisia ja sellaisia johon myös itsekin pystyy osittain samaistumaan. Myös se, että näillä kyseisillä selvitykseeni osallistuneilla nuorilla on tällä hetkellä koulupaikka, on varmasti positiivista vaikutusta siihen, ettei syrjäytymiskeskustelu ja paljon puhuttu syrjäytyminen ole saanut nuoria liian paljoa pelkäämään omaa tulevaisuuttaan.

Tekemäni kyselyn perusteella suurin osa nuorista kokee pärjäävänsä omassa arjessaan asuntolalla. Muutama idea minulle kuitenkin tuli tekemäni kyselyn perusteella mieleen. Asuntolaohjaajat voisivat asuntolalla esimerkiksi kaikille avointen tapahtumien, kuten kuukauden kahvien aikana pyrkiä kyselemään nuorilta esimerkiksi heidän suunnitelmistaan opintojensa jälkeen. Luulen, että nuoret voisivat kokea tämän positiivisena asiana ainakin siinä vaiheessa kun ovat pikkuhiljaa valmistumassa koulusta. Jutteleminen rennoissa merkeissä asuntolaohjaajan kanssa voisi selkiyttää omia mietteitä omasta jatkosta. Muutamasta kyselylomakkeesta tuli myös esille, että vapaa-ajan toimintoihin liittyvissä asioissa voitaisiin tarvita ohjausta. Voisiko asuntolan nuorille tehdä esimerkiksi syksyllä kyselyn, jonka avulla kartoitettaisiin nuorten ajatuksia erilaisista vapaa-ajan vietto mahdollisuuksista asuntolalla?

Haluaisin vielä tähän loppuun antaa muutamia käytännön vinkkejä niille opiskelijoille, jotka mahdollisesti lukevat tätä minun opinnäytetyötäni. Suosittelen että oparia kirjoittaessanne kannattaa sisällyttää omaan arkeen myös muuta tekemistä kuin kirjoittaminen. Jos ajatukset alkavat liikaa pyöriä pelkästään oparin ympärillä, se ei ole hyvä

asia. Kannattaa myös miettiä, että millaisessa ympäristössä työtään tekee. Minulla itselläni kirjasto toimi erittäin hyvänä työskentely paikkana.

LÄHTEET

Ammattiopisto Lappia 2014. Ammattiopiston esittely ja organisaatiokuvaus. Viitattu 12.2.2014.

<http://www.lappia.fi/Suomeksi/Esittely.iw3>

<http://www.lappia.fi/Suomeksi/Esittely/Organisaatio.iw3>

Hirsijärvi Sirkka & Remes Pirkko & Sajavaara Paula, 2004. Tutki ja kirjoita. 13. Helsinki: Tammi

Kajantie Eero & Hovi Petteri & Eriksson Johan & Laivuori Hannele & Andersson Sture & Räikkönen Katri, 2013. Alkaako syrjäytyminen jo kohdussa? Teoksessa Reivinen Jukka & Vähäkylä Leena (Toim.) Ketä kiinnostaa? – Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen. Gaudeamus, 23

Kansaneläkelaitos 2014. Omien tulojen vaikutus peruspäivärahaan. Viitattu 27.1.2014

http://www.kela.fi/maara_peruspaivaraha-omat-tulot-vaikuttavat

Kemi-Tornion Ammattikorkeakoulun johtoryhmä 2012. Blogikirjoitus nuorten syrjäytymisestä. Syrjään sivuutettavat. Viitattu 20.1.2014

<http://some.lappia.fi/blogs/tokem-jorynaa/2012/02/22/syrjaan-sivuutettavat/>

Kronqvist Eeva-Liisa & Pulkkinen Minna-Leena, 2007. Kehityopsykologia -Matkalla muutokseen. WSOY

Lundbom Pia & Herranen Jatta (Toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Jyväskylä: Bookwell Oy

Marttunen Mauri & Huurre Taina & Strandholm Thea & Viialainen Riitta. Nuorten mielenterveyshäiriöt – opas nuorten parissa työskenteleville aikuisille, 2013. THL

Nuorisotutkimusseura 2014. Nuorisobarometri. Viitattu 6.3.2014

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/tutkimus/nuorisobarometri>

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013. Nuorisobarometri 2012. Viitattu 9.3.2014

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisoasiain_neuvottelukunta/julkaisut/barometrit/liitteet/Nuorisobarometri_2012_Verkkojulkaisu.pdf

Ronkainen Suvi & Karjalainen Anne (Toim.) 2008. Sähköä Kyselyyn! Web kysely tutkimuksessa ja tiedonkeruussa. Lapin yliopiston menetelmätieteiden tutkimuksia 1. Tutkimusmenetelmät

Sauristo Hannele 2013. Metropolia blogi. Nuorten syrjäytyminen ilmiönä. Viitattu 11.2.2014

<http://blogit.metropolia.fi/uudistuva-sosiaalialan-osaaminen/2013/10/08/nuorten-syrjaytyminen-ilmiona/>

Seppänen Eija 2008. Nuorten tulevaisuuskuvat – tutkimus. Viitattu 31.3.2014

http://www.tekes.fi/julkaisut/Nuorten_tulevaisuuskuvat.pdf

Suomen Yrittäjät 2013. Työttömät työnhakijat Suomessa. Viitattu 21.1.2014

<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/uutisarkisto/a/?groupId=fefe50b4-2878-4e00-a3c3-a040462d6561&announcementId=4e08a3fc-8f9b-412e-abe9-66644bd27f29>

Tilastokeskus 2013. Työvoimatutkimus 2013. Viitattu 21.1.2014

<http://tilastokeskus.fi/til/tyti/>

LIITTEET

Kysely Lappian opiskelija-asuntolalla asuville nuorille heidän tulevaisuudennäkymistä ja arjesta asuntolalla

Hei!

Olen 4.vuosikurssin yhteisöpedagogi opiskelija Humanistisesta Ammattikorkeakoulusta, Tornion kampukselta. Teen opinnäytetyötä Lappian opiskelija-asuntoloille, liittyen nuorten ajatuksiin omasta tulevaisuudestaan. Vastaamalla tähän kyselyyn osallistut selvitykseen, jolla haluan selvittää Lappian opiskelijoiden, jotka asuvat ammattiopiston tarjoamassa asuntolassa, suhtautumista omaan tulevaisuuteensa. Kyselylomake sisältää kysymyksiä myös liittyen henkilökohtaiseen elämääsi sekä arkeesi asuntolalla.

Kyselyyn osallistuminen ei vie sinulta paljoa aikaa ja se tehdään täysin nimettömänä. Henkilöllisyytesi ei tule missään vaiheessa esille, joten voit vastata täysin rehellisesti ja luottamuksella seuraaviin kysymyksiin.

Kiitos ajastasi sekä hyvistä vastauksista!

Terveisin Joonas Koskela

1. Perustiedot

1. Ikä

2. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

3. Koulutusala ja vuosikurssi

4. Kotikuntani

1. Opinnot ja tulevaisuuden näkymät

5. Koetko että opiskelemasi ammattiala on sinulle oikea?

- Kyllä, opiskelen mieleistäni alaa

- En ole oikealla alalla
- En ole varma opiskelemastani alasta

6. Valmistumiseni jälkeen tarkoitukseni on:
(voit ympyröidä useamman vaihtoehdon)

- hakea koulutustani vastaavaa työtä
- hakea jatko-opiskelupaikkaa
- pitää välivuosi miettien erilaisia vaihtoehtoja
- tehdä jotain muuta, mitä?
- minulla ei ole suunnitelmia valmistumiseni jälkeen

7. Mediassa puhutaan paljon nuorten työttömyydestä ja syrjäytymisestä. Onko kyseisillä asioilla ollut vaikutusta suhtautumisessa omaan tulevaisuuteesi?

- Kyllä on, kyseiset asiat mietityttävät minua paljon
- Kyllä on, kyseiset asiat mietityttävät minua jonkin verran
- Ei ole, en murehdi kyseisiä asioita
- Ei ole, uskon pärjääväni tulevaisuudessa hyvin

8. Millaisena näet oman arkesi viiden vuoden kuluttua? Mitkä asiat ovat tällöin sinulle tärkeitä ja osa elämääsi?

9. Pelottaako sinua jokin asia omassa tulevaisuudessasi?

3. Oma elämä sekä arki asuntolalla

10. Onko sinulla koulussa tai ammattiopiston asuntolalla ystäviä tai kavereita?

- Kyllä, minulla on monta ystävää tai kaveria koulussa tai asuntolalla
- Kyllä, minulla on yhdestä kahteen ystävää tai kaveria koulussa tai asuntolalla
- Ei, minulla ei ole yhtään ystävää tai kaveria koulussa eikä asuntolalla
- Ei, minulla ei ole yhtään ystävää tai kaveria enkä koe tarvitsevani sellaisia

11. Keneltä koet saavasi apua, ohjausta tai tukea tämänhetkisessä elämäntilanteessasi?

(voit ympyröidä useamman vaihtoehdon)

- Koti ja perhe
- Ystävät ja kaverit
- Koulu
- Joltain muulta ihmiseltä tai taholta, keneltä?
- En saa apua, ohjausta tai tukea keneltäkään

12. Millaisissa asioissa asuntolalla koet, että voisit tarvita apua, tukea tai ohjausta?

(voit ympyröidä useamman vaihtoehdon)

- Päivittäisissä askareissa, kuten siivoamisessa tai ruoan laitossa
- Opiskeluun tai koulunkäyntiin liittyvissä asioissa
- Harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintoihin liittyvissä asioissa
- Elämänhallintaan liittyvissä asioissa, kuten esimerkiksi oikean unirytminkin löytämisessä
- Haluaisin jutella omista asioistani jonkun luotettavan ihmisen kanssa
- Koen pärjääväni itsenäisesti hyvin omassa arjessani asuntolalla

Kiitos osallistumisestasi!